



Załącznik nr 1 do Uchwały Nr XXX/419/05
Rady Miejskiej w Gryfinie z dnia 27 stycznia 2005r.



PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY GRYFINO NA LATA 2005-2006

styczeń 2005

SPIS TREŚCI

1. PODSTAWA FORMALNA I PRAWNA ORAZ ZAKRES OPRACOWANIA PLANU ROZWOJU LOKALNEGO	3
2. AKTUALNA SYTUACJA SPOŁECZNO – GOSPODARCZA NA OBSZARZE OBJĘTYM WDRAŻANIEM PLANU	3
2.1. POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA, LUDNOŚĆ	3
2.2. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE	5
2.3. TURYSTYKA	9
2.4. ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE.....	12
2.4.1. <i>Uwarunkowania ochrony środowiska naturalnego</i>	12
2.4.2. <i>Infrastruktura techniczna</i>	14
2.4.3. <i>Własność nieruchomości</i>	22
2.4.4. <i>Stan obiektów dziedzictwa kulturowego</i>	23
2.4.5. <i>Identyfikacja problemów</i>	24
2.5. GOSPODARKA.....	24
2.5.1. <i>Główni pracodawcy</i>	24
2.5.2. <i>Identyfikacja problemów</i>	29
2.6. SFERA SPOŁECZNA	30
2.6.1. <i>Demografia</i>	31
2.6.2. <i>Wykształcenie</i>	31
2.6.3. <i>Ochrona zdrowia i opieka społeczna</i>	33
2.6.4. <i>Oświata</i>	35
2.6.5. <i>Kultura</i>	36
2.6.6. <i>Sport i rekreacja</i>	36
2.6.7. <i>Identyfikacja problemów</i>	38
3. POPRAWA SYTUACJI NA OBSZARZE GMINY GRYFINO – ZADANIA DO WYKONANIA.....	40
4. REALIZACJA ZADAŃ I PROJEKTÓW	46
5. POWIĄZANIE PROJEKTÓW Z INNYMI DZIAŁANAMI REALIZOWANYMI NA TERENIE GMINY	48
6. OCZEKIWANE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ PLANU ROZWOJU LOKALNEGO	49
7. PLAN FINANSOWY NA LATA 2005-2006.....	56
8. SYSTEM WDRAŻANIA PLANU ROZWOJU LOKALNEGO	58
9. SPOSOBY MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ....	60
9.1. SPOSOBY MONITOROWANIA PLANU ROZWOJU LOKALNEGO.....	60
9.2. SPOSOBY OCENY PLANU ROZWOJU LOKALNEGO	60
9.3. PUBLIC RELATIONS PLANU ROZWOJU LOKALNEGO	61
10. ZAŁĄCZNIKI.....	63
10.1. RAPORT MONITORINGOWY Z REALIZACJI PROJEKTU	63
10.2. RAPORT OCENY REALIZACJI PROJEKTU.....	65

1. PODSTAWA FORMALNA I PRAWNA ORAZ ZAKRES OPRACOWANIA PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Formalną podstawę opracowania stanowi umowa zawarta w dniu 30.06.2004 r. pomiędzy Gminą Gryfino, z siedzibą w Gryfinie, ul. 1 Maja 16, a Stowarzyszeniem Rozwoju Regionalnego Pomerania z siedzibą w Szczecinie przy ul. Czesława 9.

Obszarem realizacji Planu Rozwoju Lokalnego gminy Gryfino będzie gmina miejska Gryfino. Plan rozwoju lokalnego obejmuje lata 2005 – 2006. Podstawę prawną niniejszego opracowania stanowi Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 25 sierpnia 2004 r. w sprawie przyjęcia Uzupelnienia Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego 2004-2006 (Dz. U. Nr 200.poz. 2051).

2. AKTUALNA SYTUACJA SPOŁECZNO – GOSPODARCZA NA OBSZARZE OBJĘTYM WDRAŻANIEM PLANU

2.1. *Położenie, powierzchnia, ludność*

Gmina Gryfino znajduje się na Nizinie Szczecińskiej w zachodniej części województwa zachodniopomorskiego w powiecie gryfińskim. Od strony południowej graniczy z gminami: Widuchowa i Banie od zachodu z gminą Kołbaskowo i Republiką Federalną Niemiec (Gartz) od północy z miastem Szczecin i gminą Stare Czarnowo. Wschodnią jej granicę wyznacza gmina Bielice.

Naturalnymi jej granicami są: od zachodu Odra Zachodnia i Odra Wschodnia (Regalica), od południa granicę tę stanowią granice dwóch podprovincji: Pobrzeży Południowobałtyckich i Pojezierzy Południowobałtyckich i od północnego wschodu – Puszcza Bukowa.

Gmina Gryfino dzieli się pod względem ukształtowania terenu na: Dolinę Dolnej Odry i Równinę Wełtyńską. Obie te jednostki fizykogeograficzne charakteryzują się występowaniem wielu obszarów o wysokich walorach krajobrazowych jak min.: urozmaicona rzeźba terenu, zróżnicowana roślinność i wody powierzchniowe.

Powierzchnia gminy Gryfino pod względem obszarowym plasuje ją w środkowej strefie gmin i wynosi 254 km². Obszar gminy Gryfino leży w pasie nizin nadmorskich w części Niziny Szczecińskiej. Równina jest lekko sfalowana, z licznymi nieregularnymi wzniesieniami o łagodnych stokach i przeciętnej wysokości 30 - 50 metrów nad poziomem

morza. Występują tu liczne jeziora rynnowe i niewielka ilość lasów. Północna część gminy zamknięta jest pagórkami morenowymi pochodzenia glacialno - tektonicznego. Dolina Odry jest erozyjnie wcięta w osady plejstoceniowe. Rzeka (po regulacji) płynie dwoma ramionami tworząc szerokie na 2 - 3 kilometry Międzyodrze. Większe połacie Doliny zajęte są przez zabagnioną terasę zalewowo - denną (dolinową), wyższe partie stanowią terasę środkową przechodzącą stopniowo w terasę wyższą. Teren urozmaicony jest miejscami przez strome krawędzie dolin Tywy i Pniewy powstałe wskutek erozji i meandrowania tych rzeczek przebijających się przez morenowe wzgórza do Odry. Najwyższym punktem gminy jest wzgórze leżące na zachód od Włodkowic, na granicy gminy - 70 m npm. Najniżej położone są łąki w północnej części Międzyodrza. Podczas gdy poziom Odry wynosi tu 0,1 m npm., to na łąkach tych notuje się depresję sięgającą -0,3 m. Średnia wysokość terenu gminy wynosi około 30 m npm.

Gmina liczy ponad 31.353 mieszkańców (dane wg spisu powszechnego ludności na rok 2002), w tym 15.474 mężczyzn i 15.879 kobiet. Miasto zamieszkuje 21.928 osób a wieś 9425. Gmina należy do grupy gmin miejsko-wiejskich o wysokim wskaźniku zaludnienia (125,5 osób/ 1 km²).

Miasto Gryfino położone jest centralnie w zachodniej części gminy, przy nadodrzańskiej magistrali kolejowej łączącej porty Świnoujścia i Szczecina ze Śląskiem, drodze krajowej nr 31, szlaku komunikacji wodnej Śląsk – Szczecin, z dostępem do granicy państwa.

Obszar miasta wynosi 958 ha. Wykaz miejscowości wchodzących w skład gminy Gryfino przedstawia poniższa tabela.

Miejscowości wchodzące w skład gminy Gryfino	Składowe części miejscowości	
	Nazwa	Rodzaj
Bartkowo	Bartkowo	wieś
Borzym	Borzym	wieś
Chlebowo	Chlebowo	wieś
Chwarstnica	Chwarstnica	wieś
	Osuch	młyn
Czepino	Czepino	wieś
	Nowe Brynki	kolonia
Daleszewo	Daleszewo	wieś
	Łubnica	przysiółek
Dębce	Dębce	kolonia
Dołgie	Dołgie	osada
Drzenin	Drzenin	osada

Gardno	Gardno	wieś
Krajnik	Krajnik	wieś
Krzypnica	Krzypnica Pastuszka	wieś kolonia
Mielenko Gryfińskie	Mielenko Gryfińskie	wieś
Nowe Czarnowo	Nowe Czarnowo	wieś
Parsówek	Parsówek	osada
Pniewo	Pniewo Ciosna Gajki Nowe Czarnowo Śremsko	wieś kolonia leśniczówka sanatorium wybudow.
Radziszewo	Radziszewo Radziszewko	wieś wybudow.
Sobiemysł	Sobiemysł	osada
Sobieradz	Sobieradz Skrzynice	wieś kolonia
Stare Brynki	Stare Brynki Raczki	osada kolonia
Steklino	Steklino	wieś
Steklno	Steklno	wieś
Wełtyń	Wełtyń	wieś
Wirów	Wirów Wirówek	wieś osada
Włodkowice	Włodkowice Zaborze	wieś wieś
Wysoka Gryfińska	Wysoka Gryfińska	osada
Żabnica	Żabnica	wieś
Żórawie	Żórawie Szcawno	wieś przysiółek
Żórawki	Żórawki	wieś

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji UMiG Gryfino

2.2. Środowisko przyrodnicze

Gmina położona jest w obrębie Niecki Szczecińskiej (Synklinarium Szczecińskie), wypełnionej osadami jurajskimi i kredowymi i zajmuje najdalej na zachód wysuniętą jej część. W kierunkach północnym, wschodnim i południowym obserwuje się obniżenie powierzchni stropowej kredy w podłożu utworów czwartorzędowych. W kierunkach tych na osadach kredowych zalegają utwory oligoceńskie, później mioceńskie (północno - wschodnia i południowa część regionu). Oligocen wykształcony jest przeważnie w postaci iłów septariowych i piasków glaukonitowych o miąższości 2 - 40 metrów (oligocen dolny). Il septariowy oznacza maksymalną głębokość Morza Oligoceńskiego. Leżące na ile piaski

oznaczają spłylenie tego morza, ustępującego z tego terenu. W piaskach glaukonitowych występują liczne soczewkowate konkretacje fosforanowe. Miocen reprezentowany jest głównie przez osady facji limnicznej burowęgłowej. Osady czwartorzędowe znajdujące się na terenie regionu gryfińskiego to:

- glina morenowa starsza - zwałowa, silnie piaszczysta, o miąższości 10 - 20 metrów (okolice Gryfina) - piaski i żwiry serii międzymorenowej - warstwy wodonośne o miąższości do 20 metrów,
- glina morenowa młodsza - zwałowa silnie piaszczysta, piaski akumulacji lodowcowej,
- piaski i żwiry rzeczne tarasów akumulacyjnych,
- piaski i muły rzeczne (Międzyodrze) torfy (Międzyodrze, dolina Odry i Tywy) wydmy (Gryfino - Wełtyń, Daleszewo, Wirów - Bartkowo, Krzypnica, Steklno).

Złoża mineralne

Na terenie gminy Gryfino ogólnie występuje brak wartościowych surowców mineralnych. Znaczenie gospodarcze posiadają jedynie torf, gliny, ily, piaski, żwiry i pospółki oraz wody zmineralizowane. Z surowców dla ceramiki szlachetnej znaczenie mają wyłącznie gliny morenowe młodsze, występujące w rejonie byłej cegielni "Wełtyń". Wśród surowców ilastych zauważyć można piaszczyste gliny morenowe, również w okolicy Wełtynia oraz w okolicy Chwarstnicy (Osuch) i Żórawia (Robacznik). Złoża surowców okruchowych występują w formie wzgórz morenowych i płątów utworów lodowcowych. Wzgórza Radziszewa zawierają piaski średnie i gruboziarniste z zawartością żwiru. Wzgórza Daleszewa, Gryfina i Bartkowa zawierają piaski drobnoziarniste, a wzgórza Starych Brynek pospółki z przewarstwieniami piasku oraz piaski z przewarstwieniami pospółki i gliny.

Woda mineralna

Jedynym ujęciem wody mineralnej na terenie gminy jest otwór w Pniewie, a czerpana z niego woda może być stosowana do produkcji mineralnej wody stołowej i innych napojów. Jest to woda chlorkowo - sodowa, pobierana z głębokości 62,3 - 76,3 m. Jej zasoby pozwalają na eksploatację o wydajności 6 m³/h.

Wody

Charakterystycznym elementem ziemi gryfińskiej są występujące tu duże zasoby wód powierzchniowych, zwłaszcza zaś bogata sieć rzeczna, znaczna ilość jezior, kanałów i rowów.

Poziomy wodonośne są zmienne i zależą od stratygrafii podłoża i morfologii terenu. Wody powierzchniowe zajmują ogółem 1357 hektarów, z czego wody płynące stanowią 1003 ha. Podstawowe znaczenie w gminie jako element kształtujący środowisko przyrodnicze ma rzeka Odra.

Dolna Odra dawniej dzieliła się na szereg meandrujących ramion i odnóg. Częste wylewy zmusiły ludzi do regulacji jej ujścia. Od Widuchowej pozostawiono dwa główne ramiona: Odrę Wschodnią (Regalicę) i Odrę Zachodnią. W granicach gminy Odra Zachodnia nie ma większego znaczenia, długość bowiem całego odcinka w gminie wynosi 5,7 km. Wielkie znaczenie ma natomiast Regalica (19,2 km w granicach gminy). Jej średni roczny przepływ wynosi około 250 m³/s. Zaopatruje ona w wodę poldery torfowe Międzyodrza, łąki i grunty prawobrzeżne, stanowi czynnik chłodzący w największym zakładzie przemysłowym regionu – elektrowni "Dolna Odra". Niemalże znaczenie ma również Międzyodrze. Jest to naturalny zbiornik retencyjny dla przyjmowania nadmiaru wód w czasie powodzi i tak zwanej "cofki". Istniejący niegdyś system śluz, kanałów, jazów i przepompowni regulował dopływ wody na Międzyodrze. Zaniechanie gospodarki rolnej (łąki, pastwiska) przyczyniło się do renaturyzacji tego terenu i stał się on ostoją rzadkich gatunków roślin i zwierząt. Ważnym elementem krajobrazu gminy są liczne jeziora (około 50). Największym z nich jest Jezioro Wełtyńskie o powierzchni 349 hektarów i maksymalnej głębokości 11,6 m. Wchodzi ono w skład dziesięciu jezior Pojezierza Wełtyńskiego, połączonych w większości Wełtyńską Strugą. Jeziora te, pochodzenia lodowcowego, wykazują zróżnicowanie pod względem wielkości, kształtu i głębokości. Jednak jak wszystkie jeziora moreny dennej są płytkie i szybko zarastające. Proces ten wzmagany jest przez antropopresję, czyli oddziaływanie człowieka na środowisko przyrodnicze. Głównie są to zbiorniki typu rynnowego i nieregularnego. Stosunki wodne na terenie gminy ulegają zmianom na skutek zabiegów agrotechnicznych (melioracje). Ważnymi formami przyrodniczymi mającymi wpływ na kształtowanie stosunków wodnych na użytkach rolnych mają zadrzewienia śródpolne i zbiorniki wodne o retencji powierzchniowej.

Klimat

Pod względem klimatycznym gmina zaliczana jest do szczecińskiej dzielnicy klimatu dziedziny bałtyckiej. Jest to obszar o dość swoistym charakterze, z klimatem należącym do najcieplejszych w Polsce. Średnia temperatura roczna wynosi około 8,5 °C. Zima jest krótka, niezbyt mroźna i dżdżysta, trwa ok. 50 dni, a liczba dni mroźnych nie przekracza 20 - 25. Pokrywa śnieżna utrzymuje się nie dłużej niż 35 dni. Średnia temperatura stycznia wynosi od

0,9 do -1°C. Lata są ciepłe, na ogół suche i niezbyt długie - poniżej 100 dni. Liczba dni o temperaturze powyżej 25°C dochodzi do 25-30. Średnia temperatura lipca dochodzi do 18-18,1°C. W dolinie Odry jest najdłuższy okres wegetacji roślin - ok. 230 dni. Obszar gminy zalicza się do bardziej suchych na niżu polskim. Średni roczny opad w Gryfinie wynosi 515 mm. Najwięcej opadów przypada na miesiące letnie - zwłaszcza lipiec. Najdłuższe okresy bezopadowe przypadają na marzec, maj i październik.

Gleby

Gleby regionu Gryfina powstały głównie z materiałów polodowcowych, które przeszły ewolucję od gleb tundrowych, poprzez leśne do współczesnych kształtowanych przez uprawę. Dominują tu gleby bielkowo - piaskowe utworzone z piasków luźnych, słabo gliniastych i gliniastych a także bielice powstałe z utworów pyłowych wodnego pochodzenia. Pierwsza grupa bielicy zajęta jest w znacznej mierze przez lasy. Równinę Wełtyńską pokrywają cięższe gleby bielkowe i częściowo gleby brunatne leśne na glinie piaszczystej. W dolinie Odry i basenach pojeziernych występują gleby bagienne powstałe zazwyczaj w wyniku procesów torfotwórczych, a po odwodnieniu torfowisk - procesów murszotwórczych (gleby torfowe, torfowo - murszowe, murszowe).

Gleby pozostają w ścisłym związku z użytkowaniem ziemi. Ma to swój wyraz w określeniu gleb wg klas bonitacyjnych.

Rośliny i zwierzęta

Obszar gminy zalicza się do Zachodniopomorskiego Pasa Przejściowego. Ta kraina geobotaniczna, obejmująca m.in. Równinę Wełtyńską i pagórki nadmorskie, reprezentowana jest przez lasy sosnowe i liściaste w dolinach. Obszary leśne znajdują się głównie na wschód i południowy wschód od Gryfina. Ogólna powierzchnia leśna gminy wynosi 5363 ha (21%), w tym lasy państwowe 4874 ha. W ogólnej powierzchni leśnej 72% stanowią drzewostany sosnowe na siedliskach borowych. Występują w nich jednak domieszki gatunków liściastych (dąb, brzoza, buk) o dość bogatym podszyciu. Tereny dolinne porasta głównie brzoza, olcha i jesion.

Zbiorowiska trawiaste w postaci łąk i pastwisk zajmują 2550 ha (10,1% powierzchni gminy). Duże obszary łąk występują w pasie Międzyodrza, na prawym brzegu doliny Odry oraz w siedliskach pobagiennych. Charakterystyczne zespoły roślinne wykształciły się na największym w Europie Środkowej torfowisku. Gmina Gryfino charakteryzuje się

stosunkowo dużym bogactwem fauny. W kompleksach leśnych spotyka się jelenie, sarny, dziki i daniela. Licznie reprezentowane jest także ptactwo, przeważnie wodne i błotne. Dominują tu łabędzie, bociany, kaczki, nurki i perkozy. Często spotyka się żurawie (zwłaszcza w okolicach Borzymia), a koło Mielenka orła bielika. Na polach występują kuropatwy i bażanty. Szczególnym miejscem bytowania zwierząt jest Międzyodrze. Jest to miejsce koncentracji lęgówisk ptaków wodnych i błotnych, które mają tu także swoje legowiska (powyżej 5000 żurawi, powyżej 20 000 gęsi) i pierzowiska. Do rzadkich ptaków, które można tu spotkać należą drapieżniki: orzeł bielik, rybołów, kania ruda, błotniak łąkowy; z ptaków siewkowatych batalion, krwawodziób, brodziec leśny. Poza tym licznie gniazduje tu rybitwa czarna, a w rezerwacie Kurowskie Błota, złożona z 900 par, kolonia czapli. Występuje tu również bardzo rzadki ptak - wodniczka.

2.3. Turystyka

Warunki naturalne Pomorza Zachodniego stwarzają szczególne możliwości rozwoju funkcji turystycznej, która ma szansę stać się jedną z dominujących funkcji gospodarczych regionu. Na atrakcyjność turystyczną województwa wpływa między innymi bogactwo pojezierzy (Drawskie, Ińskie, Myśliborskie, Wełtyńskie), zajmujących 35% obszaru województwa. Minusem jest to, że w pobliżu 1260 jezior znajduje się tylko 6,7% miejsc noclegowych.

Atrakcyjność turystyczną województwa podnoszą interesujące zabytki architektury i obiekty świadczące o bogatym dziedzictwie kulturowym regionu. Nie są one jednak należycie eksponowane, eksploatowane i promowane.

Na terenach wiejskich duże znaczenie powinna mieć agroturystyka, traktowana nie tylko jako możliwość aktywizacji gospodarczej wsi, lecz również jako jedna z popularnych form turystyki. Tymczasem województwo dysponuje stosunkowo niewielką liczbą udostępnianych turystom kwater agroturystycznych, mimo podejmowanej działalności szkoleniowej i promocyjnej.

Stan i struktura bazy turystycznej pozwalają na sformułowanie następujących wniosków:

- województwo odgrywa znaczącą rolę w turystyce krajowej, skupiając 19% krajowej liczby miejsc noclegowych,
- wybitna sezonowość ruchu turystycznego wpływa na niski odsetek bazy całorocznej, i odwrotnie.

- najbardziej obecnie preferowane formy turystyki (aktywna, kwalifikowana i wiejska) wymagają doinwestowania w zakresie infrastruktury turystycznej oraz stałej profesjonalnej promocji.

Jednym z najistotniejszych walorów gminy w kontekście turystyki regionalnej jest z pewnością występująca tu duża ilość zbiorników wodnych pochodzenia polodowcowego, z których 23 to jeziora mające powierzchnie powyżej 1 ha. Do największych i najbardziej atrakcyjnych w aspekcie wędkarstwa jezior gminy należą:

Lp.	Nazwa jeziora	Pow. [ha]	Potencjalna wydajn. połowowa kg / ha
1.	Wełtyń (Wełtyńskie)	348,7	20
2.	Steklno	48,3	25 – 30
3.	Borzymskie	26,7	15 – 25
4.	Prusino Duże (Brudzeń)	19,7	15 - 20
5.	Krzywienko (Gierland)	19,3	15 – 20
6.	Trzemeszno	19,2	15 – 20
7.	Zamkowe	11,9	15 – 20
8.	Wirów	13,0	15 – 20
9.	Chwarstnica (Chwarstnickie)	10,6	15 – 20
10.	Zamkowe	10,5	15 – 20
11.	Sobieradz	10,2	15 – 20
12.	Doru (Zgniły Grzyb, Żelisławiec)	10,0	10 – 15
13.	Węgorzyno (Węgorzno)	9,6	15 – 20
14.	Cierń Duży	6,6	10 – 15
15.	Prusin Mały	3,8	10 – 15
16.	Cierń Mały	2,1	10 – 15

Źródło: „Jeziora Szczecińskie”, J. Filipiak, j. Sadowski, AR w Szczecinie, 1994

Kolejną silną stroną ziemi gryfińskiej w kwestii turystyki są licznie tu występujące parki podworskie, wiejskie, krajobrazowe, pomniki przyrody a także strefy ochronne wraz z lasami ochronnymi. Do najatrakcyjniejszych w tym względzie należą przede wszystkim:

- Park Krajobrazowy Doliny Dolnej Odry – wybitne walory krajobrazowe, bogaty świat zwierząt i roślin,
- Szczeciński Park Krajobrazowy,
- „Dolina Storczykowa” – użytek ekologiczny o powierzchni 5,96 ha obejmujący trzcinowiska wraz z bogatą roślinnością przywodną,
- „Zgniły Grzyb” – użytek ekologiczny o powierzchni 50,25 ha obejmujący tereny stanowiące miejsca rozmnażania, żerowania i odpoczynku rzadkich gatunków ptaków,

- „Krzywy Las” – partia lasu sosnowego z drzewami o łukowato wygiętych pniach (k /Elektrowni Dolna Odra),
- świerk o obwodzie 260 cm w m. Żórawki,
- sosna pospolita o obwodzie 374 cm na wyspie Koźlej (Jezioro Weltyń),
- lasy w obrębie Rozdoły i w obrębie Gryfina (fragment lasu nad jeziorami Stekno i Weltyńskim).

Duży problem dla gminy w aspekcie infrastruktury turystycznej stanowi baza noclegowa.

Lp	Baza noclegowa	Ilość	Miejscowość	Caloroczne –C Sezonowe – S	Ilość miejsc noclegowych
1.	Motel	1	Pniewo	C	76
2.	OWiR	1	Gryfino	C	120
3.	Pensjonat	1	Czepino	C	40
4.	Ośrodki wypoczynkowe/ Gospodarstwa agroturystyczne	14	Wirów, Stekno, Weltyń, Włodkowice	C	115

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji UMiG Gryfino

W samym mieście Gryfino istnieje wiele barów, jadłodajni, kawiarni, restauracji, cukierni itd., które stanowią dość pokaźną bazę żywieniową.

Do zasobów rekreacyjno – sportowej bazy gminy można zaliczyć:

- przystań żeglarską,
- strzelnice sportowe,
- plaże nad jeziorami Weltyń, Stekno, Wirów,
- obiekty sportowe Fundacja na Rzecz Budowy Obiektów Sportowych – stadion z widownią na 300 miejsc, boiskiem do piłki nożnej, bieżnią lekkoatletyczną; 3 płyty boisk treningowych do piłki nożnej, boisko do piłki ręcznej z widownią; 9 kortów tenisowych z główną widownią na 1500 miejsc), siłownią i sauną,
- sale gimnastyczne przy szkołach: Gimnazjum im. Olimpijczyków Polskich w Gryfinie, Szkoła Podstawowa nr 2, Szkoła Podstawowa nr 1, Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1, Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2, Szkoły Podstawowe w Żabnicy, Radziszewie, Chwarstnicy i Gardnie,
- boiska piłkarskie LKS „Odrzanka” oraz boiska przedszkolne i wiejskie,

- Centrum Wodne „LAGUNA” z basenem 25,0 x 16,6 m, częścią rekreacyjną z zapleczem,
- place do gry w koszykówkę.

Gmina posiada ponadto wiele szlaków turystycznych, z których najważniejsze to:
Szlak Nadodrzański – Szlak czerwony, Szlak Równiny Weltyńskiej – Szlak niebieski,
Szlak Woja Żeliszawa – Szlak zielony, Szlak Artyleryjski im. 2 Łużyckiej Dywizji Artylerii
WP – Szlak żółty, Szlak Czepiński – Szlak czarny.

Przez gminę przebiegają również trasy rowerowe gminne, ponadgminne oraz transgraniczne.

2.4. Zagospodarowanie przestrzenne

2.4.1. Uwarunkowania ochrony środowiska naturalnego

Ochrona zasobów środowiska naturalnego to jedno z priorytetowych zadań polityki strukturalnej, która obejmuje między innymi:

- zalesianie gruntów,
- ochronę gatunków roślin i zwierząt,
- ochronę wód gruntowych i podziemnych,
- redukcję zanieczyszczeń,
- zachowanie krajobrazu i cennych obiektów przyrodniczych,
- zagospodarowanie odpadów,
- zachowanie użytków ekologicznych.

Szczegółowe wytyczne dotyczące działań zmierzających w kierunku ochrony i poprawy stanu środowiska naturalnego na obszarze gminy Gryfino są zawarte min. w „Waloryzacji przyrodniczej Gminy Gryfino” opracowanej przez Biuro Konserwacji Przyrody w Szczecinie. Zawarte w tym dokumencie postanowienia dotyczą propozycji utworzenia:

- 1) Obszaru Krajobrazu Chronionego w skład którego miałyby wchodzić: Dolina Tywy, Dolina Pniewy oraz Gryfiński Obszar Krajobrazu Chronionego,
- 2) Zespołów Przyrodniczo Krajobrazowych (Jezioro Wirów, Nadodrzańskie Łąki),

- 3) Rezerwatów przyrody faunistyczno-florystycznych oraz krajobrazowo-biocenotycznych,
- 4) użytków ekologicznych,
- 5) stanowisk rozrodu i stałego przebywania zwierząt gatunków chronionych,
- 6) Pomników przyrody,
- 7) 42-óch obszarów cenny przyrodniczo o dużym znaczeniu biocenotycznym.

Sama ochrona środowiska na terenie gminy Gryfino koncentruje się w szczególności na ochronie wód, zwłaszcza zaś na modernizacji, budowie i rozbudowie ujęć wody i sieci wodociągowych jak również kontynuowaniu działań prowadzących do utylizacji ścieków oraz budowie sieci kanalizacyjnej. Istotnym jest tu również prowadzenie monitoringu czystości wód odprowadzanych ścieków.

Kolejnym elementem o niebagatelny znaczeniu w kontekście poprawy stanu środowiska jest ochrona powietrza ze szczególnym naciskiem na likwidację lokalnych kotłowni (przyłączenie budynków do miejskiej sieci ciepłowniczej) oraz podjęcia współdziałania przez zakłady produkcyjne w celu ograniczenia emisji zanieczyszczenia. Proponuje się także w tym zakresie wykorzystywanie niekonwencjonalnych źródeł energii, takich jak: elektrownie wodne, elektrownie wiatrowe, wytwórnie biogazu itp.

Bardzo ważnym czynnikiem ochrony środowiska jest dbałość o gleby. Istotna jest w tym obszarze maksymalna ochrona gruntów rolnych wysokiej jakości ze szczególnym uwzględnieniem zwartych kompleksów leżących poza terenami zurbanizowanymi jak również stosowanie zabiegów przeciwozyjnych na obszarach zagrożonych erozją gleb poprzez zadrzewianie stoków. Przez ochronę gleb rozumie się tu także podjęcie działań na rzecz ochrony systemów melioracyjnych.

Odrębny zakres działań polegających na poprawie stanu środowiska przyrodniczego stanowi gospodarka odpadami komunalnymi a także ochrona przed hałasem.

2.4.2. Infrastruktura techniczna

Komunikacja

Na terenie gminy funkcjonują osie komunikacyjne o charakterze ponadregionalnym i regionalnym. Ponadregionalne i regionalne powiązania obszaru gminy w europejskim systemie komunikacji przedstawia poniższa tabela.

	Rodzaj powiązania	Powiązanie relacji
Ponadregionalne powiązania obszaru gminy	droga	Malmö/Ystad – Świnoujście – Goleniów – Szczecin – Gryfino – Zielona Góra – Jelenia Góra
	linia kolejowa	Ystad – Świnoujście – Szczecin – Gryfino – Zielona Góra – Wrocław
	droga wodna	Świnoujście – Szczecin – Gryfino - Wrocław
Regionalne powiązania obszaru gminy	droga	Świnoujście – Szczecin – Gryfino
	droga wodna	Berlin – Eberswalde – Hohensaaten – Widuchowa – Gryfino – Szczecin – Świnoujście
	droga wodna	Świnoujście – Szczecin – Gryfino - Hohensaaten

Zródło: Opracowanie własne na podstawie informacji UMiG Gryfino

Układ komunikacyjny gminy uznaje się za dogodny i korzystny. W jego skład wchodzi:

- odcinek drogi krajowej nr 31 relacji Szczecin – Gryfino - Kostrzyn - Słubice;
- trzy odcinki dróg wojewódzkich nr 119, 120, 121;
- sieć dróg powiatowych;
- sieć dróg gminnych i zakładowych;
- układ ulic w mieście Gryfino;
- odcinek linii kolejowej magistrali relacji Szczecin - Gryfino - Wrocław;
- odcinek linii kolejowej relacji Gryfino - Chwarstnica - Pyrzyce (nieczynny);
- odcinek linii kolejowej relacji Chwarstnica - Banie (nieczynny);
- drogi wodne;

Drogi

Wskaźnik gęstości dróg mierzony długością dróg w kilometrach na 100 km² powierzchni osiągnął w województwie wartość 65,5 km, w Polsce zaś średnio 78,2 km na 100 km². Dość znaczna między nimi różnica wskazuje na deficyt sieci drogowej województwa. Obciążenie dróg w województwie zachodniopomorskim w znacznej mierze pochodzi przy tym z zewnątrz.

Stan dróg w województwie zachodniopomorskim wygląda nie najlepiej. Drogi dwujezdniowe stanowią zaledwie 0,34% (w Polsce 1,1%). Wyższy w województwie niż w kraju jest odsetek dróg przystosowanych do przenoszenia obciążeń 100 kN na oś – 12% wobec 9% w kraju. Podstawowym problemem drogownictwa w województwie jest zły stan eksploatacyjny nawierzchni drogowych oraz wieloletnie zaniedbania w zakresie modernizacji ciągów drogowych.

Ograniczając się do najważniejszych, z transportowego punktu widzenia, dróg krajowych i wojewódzkich, stwierdzić można, że układ tych dróg w relacjach równoleżnikowych i południkowych jest korzystny. Przez województwo przebiegają drogi:

- międzynarodowe: E 65 (krajowa nr 3), E 28 (krajowa nr 6),
- krajowe nr 3, nr 6, nr 10, nr 11, nr 13, nr 20, nr 22, nr 26, nr 31.

Ocena stanu nawierzchni tych dróg według Systemu Oceny Stanu Nawierzchni stawia województwo zachodniopomorskie wśród pozostałych województw na:

- piątym miejscu w przypadku dróg krajowych, co oznacza, że 31% tych dróg wymaga natychmiastowego remontu (dla Polski jest to 35%),
- pierwszym miejscu w przypadku dróg wojewódzkich, co oznacza, że tylko 14% tych dróg wymaga natychmiastowego remontu (dla Polski jest to 31%).

Najważniejszą arterią na terenie gminy o największej przepustowości jest droga krajowa nr 31 relacji Szczecin – Gryfino – Chojna – Sarbinowo – Kostrzyń – Słubice. Z uwagi jednak na fakt, iż droga przebiega głównie na terenach silnie zurbanizowanych, stanowi ona dużą niedogodność dla ludności zamieszkującej jej bezpośrednie sąsiedztwo.

Gęstość sieci drogowej na terenie gminy wynosi 120 km/100 km² i jako ilościowe wyposażenie gminy w drogi niewątpliwie stanowi jej atut. Jednakże stan techniczny dróg, brak utwardzonych poboczy, brak chodników dla pieszych na terenach zabudowanych i brak obwodnic dla miasta są poważnym mankamentem w tej sferze.

Kolejnictwo

Sytuacja kolei w województwie jak i w gminie wykazuje podobne problemy. W najbliższych latach planowane jest wstrzymanie przewozów na liniach lokalnych o niewielkim znaczeniu dla całego kraju lub ich odcinkach. Po ich zamknięciu długość linii nieczynnych na terenie województwa wzrośnie do 729,787 km (43% ogólnej ich długości). Zamykaniu linii kolejowych towarzyszy zjawisko ich likwidacji.

Stan techniczny linii kolejowych jest ogólnie zły. Tylko odcinki Szczecin–Krzyż i Worowo–Koszalin–granica województwa (w kierunku Słupska) oraz dwa krótkie odcinki linii Szczecin Dąbie–Świnoujście są oceniane pod tym względem jako dobre lub dostateczne. Stan techniczny linii Szczecin–Kostrzyń–Wrocław, przebiegający przez gminę Gryfino jest niedostateczny. Równie zły jest stan linii lokalnych spowodowany tym, że w całym powojennym okresie na liniach lokalnych nie realizowano inwestycji odtworzeniowych i remontów okresowych, przeznaczając środki finansowe tylko na bieżącą działalność eksploatacyjną.

Transport wodny - śródlądowy

Województwo zachodniopomorskie jest obszarem szczególnej, jak na warunki polskie, koncentracji przewozów transportem wodnym śródlądowym. Szacuje się, że krajowa żegluga śródlądowa przewozi tu ponad 6 mln ton (70% całej masy ładunkowej), w tym większość w relacjach zagranicznych.

W połowie lat 90-tych ubiegłego wieku na dolnej Odrze wzrósł ruch jednostek zagranicznych. W 1995 r. rzeczne przejścia graniczne polsko-niemieckie (Osinów Dolny/Hohensaaten, Widuchowa/Gartz, Gryfino/Mescherin) przekroczyły 4214 zagraniczne jednostki towarowe (wjazd i wyjazd). W 1998 r. liczba ta spadła do 3558 jednostek. W tym samym okresie ruch polskich barek kształtował się na poziomie kilkakrotnie wyższym. Łącznie w obu kierunkach przez wymienione przejścia graniczne przepłynęło w 1999 r. ponad 17 tys. statków śródlądowych.

Tabor eksploatowany przez polską żeglugę śródlądową jest przestarzały, przeważają jednostki liczące ponad 21 lat. Armatorzy uczynili spory wysiłek modernizując flotę w celu spełnienia wymogów współczesnego rynku żeglugowego. Pomimo znacznej redukcji posiadanego taboru poziom jego wykorzystania jest niski, głównie na skutek jednokierunkowych potoków ładunków.

Komunikacja publiczna (zbiorowa)

Na terenie gminy w stopniu zadowalającym funkcjonuje komunikacja zbiorowa, którą stanowią:

- komunikacyjny układ kolejowy (magistralna linia kolejowa relacji Szczecin – Gryfino – Wrocław oraz lokalne, nieczynne linie kolejowe relacji Gryfino – Chwarstnica – Pyrzyce i Chwarstnica - Banie),
- komunikacja autobusowa (publiczna, prywatna, szkolna i zakładowa),
- transport wodny.

Gospodarka wodno - ściekowa

Województwo posiada zasoby wód podziemnych i powierzchniowych wystarczające na pokrycie potrzeb, występuje tutaj jednak dyslokacja tych zasobów w stosunku do miejsc największego zapotrzebowania na wodę pitną. Problem zaopatrzenia ludności w wodę o odpowiednich parametrach jakościowych dotyczy zwłaszcza pasa nadmorskiego, obszarów wiejskich oraz – ze względu na stan sieci wodociągowej – większości miast województwa. Konieczne jest uporządkowanie stanu technicznego i prawnego wodociągów na terenach wiejskich, zwłaszcza wodociągów byłych państwowych gospodarstw rolnych. Ochrona zasobów wodnych wymaga wyznaczenia stref ochronnych wód podziemnych i prowadzenia odpowiedniej gospodarki w tych strefach.

Zaopatrzenie w wodę mieszkańców gminy należy do silnych stron jej infrastruktury technicznej, bo aż 98% mieszkańców miasta i 94% mieszkańców wsi korzysta ze zbiorowych systemów zaopatrzenia w wodę. Jedynie w kilku miejscowościach brakuje sieci wodociągowej lub wymaga ona rozbudowy. Są to wsie: Zaborze, Włodkowice, Gajki, Ciosna i Śremsko.

Według „Strategii rozwoju województwa zachodniopomorskiego” należy likwidować źródła zanieczyszczeń wód powierzchniowych w drodze sukcesywnej rozbudowy oczyszczalni ścieków, rozpoczynając od źródeł największych i najbardziej uciążliwych dla środowiska.

Odprowadzanie ścieków na terenie gminy odbywa się za pomocą oczyszczalni w miejscowościach: Gardno, Sobiemyśl, Steklno, Stare Brynki, Nowe Czarnowo (zakładowa oczyszczalnia Zespołu Elektrowni „Dolna Odra”) oraz Gryfino. Ogólny ich stan techniczny jest różny.

W chwili obecnej Gmina realizuje kompleksowy program mający na celu pełne rozwiązanie kwestii związanych z kanalizacją. Pierwszy etap „Rozbudowa oczyszczalni ścieków dla miasta Gryfino i budowa kanalizacji sanitarnej Gryfino Północ” zostanie zakończony do końca 2004 roku. W wyniku realizacji zadania zostanie zmodernizowana i rozbudowana oczyszczalnia ścieków w Gryfinie z przepustowości 5000 m³/dobę do 7.500 m³/dobę oraz wybudowana kanalizacja sanitarna o długości ponad 30 km na terenie miejscowości Radziszewo, Daleszewo, Nowe Brynki, Czepino, Żabnica, Dębce oraz Łubnica. W latach następnych planowane są kolejne inwestycje dotyczące południowej i wschodniej części Gminy.

Gospodarka odpadami

W województwie zachodniopomorskim gospodarka odpadami stanowi bardzo poważny problem. Większość składowisk konstrukcyjnie nie odpowiada wymogom technicznym ich budowy i eksploatacji – nie posiada uszczelnień, odprowadzenia odcieków, odgazowania. Na terenie województwa istnieją 63 składowiska komunalne (w tym 15 nieczynnych, jedno zlikwidowane i 2 wylewiska). Znikoma część odpadów jest poddawana powtórnemu użyciu. W większości gmin nie prowadzi się selektywnej zbiórki odpadów.

Problem składowania odpadów wytwarzanych przez pozostałe podmioty na terenie Gminy Gryfino rozwiązany jest za pomocą lokalnego gminnego składowiska odpadów stałych, do którego zorganizowany jest wywóz ze wszystkich miejscowości w Gminie. Zorganizowanym systemem zbiórki odpadów objętych jest ok. 95% mieszkańców miasta i gminy. Do gromadzenia zmieszanych odpadów komunalnych wykorzystuje się łącznie:

- 2742 pojemniki 110 litrowe;
- 93 pojemniki 1100 litrowe;
- 15 kontenerów zamkniętych o pojemności 7 m³;
- 100 kontenerów zamkniętych o pojemności 10 m³.

Prowadzona jest również selektywna zbiórka odpadów surowcowych metodą „donoszenia”.

Do jej funkcjonowania stosowane są:

- 23 kontenery trójkomorowe o pojemności 7 m³ na szkło, makulaturę i tworzywa PET;
- 28 pojemników siatkowych o pojemności 2,5 m³ na tworzywa sztuczne;
- 51 pojemników siatkowych o pojemności 3,5 m³ na tworzywa sztuczne;

- 30 pojemników metalowych o pojemności 2,5 m³ na szkło;
- 11 pojemników typu IGLOO o pojemności 1,5 m³ (5 pojemników na szkło, 2 pojemniki na makulaturę, 4 pojemniki na tworzywa PET).

Elektroenergetyka

Sieć energetyczna w województwie zachodniopomorskim obsługiwana jest prawie w całości przez Energetykę Szczecińską S.A. i Zakład Energetyczny Koszalin S.A., z małym udziałem zakładów energetycznych z Poznania, Gorzowa i Słupska.

Obecne potrzeby odbiorców indywidualnych i przemysłowych są zaspokajane w całości, chociaż w niektórych gminach występuje konieczność poprawy ciągłości dostaw. Pilnej rozbudowy, choćby z uwagi na współpracę z Unią Europejską, wymaga sieć linii przesyłowych 400kV. Istniejące linie wysokich napięć należy przebudować, a w pasie nadmorskim rozbudować lokalne sieci energetyczne.

Obserwuje się coraz większe zainteresowanie wykorzystaniem niekonwencjonalnych źródeł energii. Województwo zachodniopomorskie leży na strukturach geologicznych umożliwiających wykorzystanie energii ziemi i uzyskanie czystej ekologicznie energii cieplnej i elektrycznej przy stosunkowo niskich nakładach. Ma też bardzo dobre warunki dla budowy elektrowni wiatrowych.

Sytuacja energetyczna w gminie Gryfino jest bardzo dobra z uwagi na lokalizację elektrowni „Dolna Odra” o mocy 1742 MWe. Elektroenergetyka na terenie gminy ma szczególne znaczenie. Oprócz elektrowni, istnieje jeszcze stacja elektroenergetyczna w miejscowości Krajnik o znaczeniu krajowym. Gminę przecinają sieci energetyczne najwyższych i wysokich napięć, również o znaczeniu krajowym. Z Elektrowni „Dolna Odra” wychodzą linie energetyczne relacji:

- Gryfino – Szczecin - 110 kV
- Widuchowa – Chojna – Berlin - 110 kV

Ze stacji elektroenergetycznej Krajnik wychodzą linie relacji:

- Krajnik – Poznań (Plewiska) - 400 kV
- Krajnik – GPZ Dunowo - 400 kV
- Krajnik – Vierraden - 220 kV
- Krajnik – Glinki - 220 kV
- Krajnik – Gorzów - 220 kV
- Krajnik – Morzyczyn - 220 kV

Energia elektryczna dla miasta i gminy dostarczana jest na poziomie napięcia SN – 15 kV ze stacji elektroenergetycznej 110/15 kV zlokalizowanej w Gryfinie. Miejscowości położone na południowym krańcu gminy zasilane są z terenu gminy Widuchowa.

Stan techniczny linii i urządzeń elektrycznych stanowi jedną z silniejszych stron gminy. Istniejący tu system oświetlenia został zmodernizowany w kilku etapach. W pierwszej kolejności zmodernizowano oświetlenie Parku Miejskiego oraz przejścia pomiędzy ulicami Kolejową, a 9 Maja. Wymieniono wówczas 78 opraw, a przedsięwzięcie okazało się trafione i zyskało poparcie mieszkańców miasta. Prace związane z poprawą jakości i efektywności oświetlenia ulicznego przeprowadzono od czerwca do końca września 2003 roku. W ich efekcie zmodernizowano oświetlenie w Gryfinie i we wszystkich miejscowościach położonych na terenie gminy. Wymieniono łącznie 1628 opraw oraz dobudowano 53. Średnie miesięczne oszczędności w okresie od października 2003 r. do stycznia 2004 r. wyniosły 20 tysięcy złotych, pomimo że w czasie świąt Bożego Narodzenia i Nowego roku świeciły się ozdoby świąteczne podnoszące koszt oświetlenia miasta. Dzięki tej modernizacji wzrosło także bezpieczeństwo oraz komfort mieszkańców poruszających się w godzinach nocnych. Gmina Gryfino zyskała oświetlenie na wysokim europejskim poziomie co znalazło swój wyraz w postaci głównej nagrody i tytułu Najlepiej Oświetlonej Gminy 2004 r. w siódmej edycji ogólnopolskiego konkursu na najlepiej oświetloną gminę organizowanego przez Zarząd Związku Pracodawców Warszawy i Mazowsza, Agencję "SOMA", "Gazetę Samorządu i Administracji", "Polskie Drogi" i Narodową Agencję Poszanowania Energii pod patronatem Polskiego Związku Producentów i Pracodawców Przemysłu Oświetleniowego.

Telekomunikacja

Centrale telefoniczne na terenie gminy funkcjonujące w systemie automatycznym obsługują wszystkie miejscowości w gminie. Zlokalizowane są one w miejscowościach: Gryfino, Radziszewo, Borzym, Pniewo, Wełtyń. Łączna ilość indywidualnych stacji telefonicznych zainstalowanych na terenie gminy wynosi 7 787 co oznacza, że na stu mieszkańców gminy średnio 25 ma dostęp do usług operatora telekomunikacyjnego. Długość sieci telefonii przewodowej na terenie gminy wynosi 247 km a gęstość telefoniczna 0,97 km/km². Cały teren znajduje się ponadto w obszarze zasięgu operatorów telefonii komórkowej (Era GSM, Plus GSM, Idea Centertel, niemiecki D-1 i D-2).

Zaopatrzenie w gaz

Stopień gazyfikacji województwa jest bardzo nierównomierny, w związku z czym należy wykorzystać różne możliwości zaopatrzenia w gaz. Dywersyfikacja dotyczyć powinna zarówno źródeł zaopatrzenia i wynikających stąd rodzajów gazu, jak i sposobów transportu, przetwarzania oraz dystrybucji. Właściwe rozwiązanie tego problemu będzie miało istotne znaczenie dla gospodarczego rozwoju regionu i zachowania standardów ochrony środowiska.

Do sieci gazowniczej w gminie Gryfino jest obecnie podłączonych sześć miejscowości – Radziszewo, Daleszewo, Czepino, Nowe Brynki, Żabnica, Dębce. Gryfino zasilane jest z sieci średniego ciśnienia gazociągiem o średnicy 150 mm. Na terenie miasta istnieją dwie stacje redukcyjno – pomiarowe średniego i niskiego ciśnienia o przepustowości 1600 i 1200 m³/h. Pozostałe miejscowości zasilane są gazem niskiego ciśnienia ze stacji redukcyjnych w Radziszewie i Daleszewie o przepustowości 500 m³/h. Obecnie na przyłączenie do sieci czeka ok. 170 gospodarstw domowych.

Zaopatrzenie w energię ciepłą

Największym dostawcą energii ciepłej jest elektrownia „Dolna Odra”, która wykorzystuje paliwo stałe w postaci węgla kamiennego. Dostarcza ona dla miasta energię ciepłą w ilości ok 50 MW. Będzie ona jednak najprawdopodobniej dążyć do dywersyfikacji swojego potencjału wytwórczego na rzecz częściowego wykorzystania alternatywnych źródeł takich jak np. gaz.

Kotłownie na terenie gminy są systematycznie modernizowane tak by odpowiadały obowiązującym normom.

2.4.3. Własność nieruchomości

Mienie gminne według własności i specyfikacji szczegółowo ilustruje tabela poniżej:

Grupy Użytkowników gruntów	Ogólna powierzchnia gruntów	Użytki rolne					Lasy i grunty leśne	Pozostałe grunty (pod zabudowaniami, podwórzami, drogi, wody i inne grunty użytkowe oraz nieużytki)
		razem	grunty orne	sady	łąki trwałe	pastwiska trwałe		
GMINA (w hektarach)								
Ogółem – powierzchnia administracyjna gminy	24.404	13.107	10.941	45	1.607	514	5.243	6.054
Gospodarstwa* indywidualne	7.946	7.058	6.019	45	707	287	92	796
Pozostała powierzchnia**	16.458	6.049	4.922	-	900	227	5.151	5.258
MIASTO (w hektarach)								
Ogółem – powierzchnia administracyjna miasta	958	455	263	12	149	31	8	495
Gospodarstwa indywidualne	308	241	172	8	48	13	4	63
Pozostała powierzchnia	650	214	91	4	101	18	4	432

źródło: Główny Urząd Statystyczny, Sprawozdanie o użytkowaniu gruntów w gminie i w mieście Gryfino – Stan w dniu 31 maja 2004 r.

* Powierzchnia indywidualnych gospodarstw rolnych łącznie z indywidualnymi działkami rolnymi, ogrodami działkowymi, wspólnotami i gruntami gminnymi (w użytkowaniu indywidualnym)

** Gospodarstwa państwowe (łącznie z gospodarstwami rolnymi Skarbu Państwa), spółdzielnie produkcji rolniczej, gospodarstwa spółek sektora publicznego i sektora prywatnego, własności samorządowej oraz pozostałe grunty nie stanowiące gospodarstw rolnych.

Mieszkania według rodzaju podmiotów będących ich właścicielami przedstawia tabela poniżej:

Wyszczególnienie	Ogółem	Miasto	Wieś
Osób fizycznych	3545	1499	2046
Spółdzielni mieszkaniowych	4412	4318	94
Gminy	994	870	124
Skarbu Państwa	140	43	97
Zakładów pracy	305	229	76
Pozostałych podmiotów	162	126	36
OGÓLEM	9558	7085	2473

Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2002, Gmina miejsko-wiejska Gryfino

2.4.4. Stan obiektów dziedzictwa kulturowego

Gryfino to jedno z najstarszych miast na Pomorzu Zachodnim. Prawa miejskie nadał mu książę Barnim I w roku 1254. Długa i ciekawa historia pozostawiła swój ślad w postaci licznych zabytków stanowiących niewątpliwie jeden z większych walorów turystycznych gminy. Stan tych zabytków w większości jest zadowalający, w dużej mierze dzięki inicjatywom społeczności lokalnych. Miejscowości gdzie możemy odnaleźć najstarsze i najbardziej znane zabytki ziemi gryfińskiej to między innymi:

- Bartkowo - kościół p.w. Wniebowzięcia NMP - stan ogólny dobry,
- Borzym - kościół p.w. MB Królowej Polski z XV wieku w stylu gotyckim, przebudowany w XVII – XVIII wieku,
- Chlebowo - odbudowany kościół z XIV wieku,
- Chwarstnica - kościół p.w. Św. Trójcy z XV wieku,
- Gardno - kościół p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa, wzniesiony w I poł. XIII wieku,
- Gryfino - teren starego miasta, obwarowania miejskie (mury obronne zbudowano na przełomie wieku XIII/XIV i w początkach XIV, zachowały się nieliczne tylko fragmenty), Brama Bańska (zbudowana ok. 1300 r., a jej nadbudowa na przełomie XV/XVI wieku), kościół p.w. Narodzenia NMP oraz budynek poczty przy ulicy Sprzymierzonych,
- Sobieradz – kościół p.w. Niepokalanego Serca NMP z XIII wieku, przebudowany w XIX wieku,
- Stare Brynki – cmentarz wraz z ruiną kościoła,
- Steklno – cmentarz wraz z odbudowanym kościołem,
- Wełtyń – kościół p.w. Matki Boskiej Różańcowej z XV wieku, który posiada barakowy ołtarz, renesansową kazalnicę i unikalne polichromie z XV w.

Ogólny stan zabytków poza nielicznymi jest dobry i nie wymaga napraw. Obiektami, w których należy wykonać remonty są: Kościół w Chwarstnicy, Kościół w Radziszewie, Kościół w Gardnie, Kościół w Wełtyniu oraz Kościół w Starych Brynkach. Dodatkowo odnowy wymaga część cmentarzy.

2.4.5. Identyfikacja problemów

Istotnym problemem występującym na terenie gminy jest brak dostatecznych rozwiązań w zakresie gospodarki odpadami stałymi. Istnieje w tym zakresie potrzeba objęcia zbiórką odpadów wszystkich miejscowości, wyeliminowania zagrożenia powodowanego nielegalnym („cichym”) składowaniem odpadów oraz budowy dodatkowych kwater składowych.

Zagadnieniem o niebagatelnym znaczeniu jest również zły stan techniczny dróg, a w szczególności brak utwardzonych poboczy, chodników dla pieszych oraz, co ważne, obwodnic dla miasta. Jest to niemałe utrudnienie, szczególnie w letnim sezonie turystycznym.

Dużego znaczenia nabiera również stan wód powierzchniowych. Zarówno oczyszczanie ścieków jak i kanalizacja Gminy stanowią obecnie jeden z priorytetów zarówno realizowanych jak i planowanych inwestycji.

Niezadowalającym wydaje się być dostęp do sieci gazowniczej na terenie gminy Gryfino. Wiele gospodarstw dostępu takiego nie ma jeszcze w ogóle.

2.5. Gospodarka

Gospodarkę województwa zachodniopomorskiego cechuje zróżnicowanie przestrzenne i funkcjonalne. Większość potencjału gospodarczego skupia się na dwóch obszarach – w aglomeracji szczecińskiej oraz w subregionie koszalińskim.

Głównym ośrodkiem gospodarczym województwa jest aglomeracja szczecińska z Policami, Gryfinem, Stargardem Szczecińskim, Goleniowem oraz powiązanim z nimi funkcjonalnie Świnoujściem. Na obszarze tym znajduje się 50% potencjału podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w województwie. Dominującą rolę odgrywa tu gospodarka morska, przemysł i usługi. Przygraniczne położenie aglomeracji wytworzyło warunki do dynamicznego rozwoju sfery obsługi ruchu tranzytowego towarów i osób oraz rozwoju infrastruktury granicznej.

2.5.1. Główni pracodawcy

Zdecydowaną większość podmiotów gospodarczych stanowią jednostki sektora prywatnego (97%), pozostałe należą do sektora publicznego (przedsiębiorstwa państwowe, komunalne i jednostki budżetowe). W sektorze prywatnym dominują firmy prowadzone przez osoby fizyczne i spółki cywilne. Do najbardziej sprywatyzowanych dziedzin gospodarki

należą: handel, pośrednictwo finansowe, budownictwo oraz usługi hotelarskie i gastronomiczne. Prowadzenie działalności gospodarczej stało się alternatywą dla zmniejszającej się liczby stałych miejsc pracy w sektorze przedsiębiorstw.

W wyniku trwającej dziesięć lat restrukturyzacji gospodarki udział sektora prywatnego w tworzeniu produktu krajowego brutto (PKB) oraz w rynku pracy nie różni się w znaczący sposób od poziomu tych wskaźników w krajach o ustabilizowanej gospodarce rynkowej. Ponad 75% PKB w województwie wytwarza sektor prywatny, który zatrudnia 80% pracowników przedsiębiorstw. Oznacza to, że sektor prywatny stał się filarem przemian ustrojowych w gospodarce województwa.

Biorąc pod uwagę udział tego sektora w rynku pracy wydaje się, że stworzenie warunków dla dalszego dynamicznego rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw stymulować będzie w największym stopniu wzrost konkurencyjności województwa.

Województwo zachodniopomorskie ma duże możliwości rozwoju przemysłu rolno-spożywczego. Zarejestrowane jest tu ok. 1000 podmiotów działających w tej branży. Ich udział w produkcji sprzedanej przemysłu województwa wynosi ok. 24%. Dominują podmioty zajmujące się przetwórstwem zbóż, mięsa i produkcją napojów. Stosunkowo niewiele zakładów zajmuje się przetwórstwem owocowo-warzywnym, mimo że rynek ten charakteryzuje się dużym popytem oraz stałą dynamiką wzrostu.

Z uwagi na istniejącą w województwie bazę surowcową, produkcyjną i wykwalifikowaną kadrę dobre warunki rozwoju ma przemysł drzewny. Udział tej branży w produkcji sprzedanej przemysłu województwa wynosi 12%. Reprezentuje ją na terenie całego województwa kilkaset małych i średnich przedsiębiorstw.

Największym pracodawcą w gminie Gryfino jak i powiecie gryfińskim jest Zespół Elektrowni Dolna Odra S.A. Wokół tego przedsiębiorstwa funkcjonuje ponadto wielu kooperantów. Podmioty te w sumie zatrudniają znaczną część mieszkańców Gryfina i okolic. Poniższe zestawienie przedstawia największych pracodawców regionu z podziałem według struktury formalno-prawnej.

1. Zakłady produkcyjne:

- Zespół Elektrowni „Dolna Odra” S.A. w Nowym Czarnowie,
- „Gotech” S.A. w Nowym Czarnowie,
- „Izomar” w Nowym Czarnowie,
- „Labud – Barg” Sp. z o.o.

2. Spółdzielnie:

- „Lotos” Odzieżowa Spółdzielnia Pracy w Nowym Czarnowie,
- PSS „Społem” w Gryfinie,
- GS „Samopomoc Chłopska” w Gryfinie,
- Spółdzielnia Pracy „Piast” w Gryfinie,
- Spółdzielnia Mieszkaniowa „Regalica” w Gryfinie,
- Spółdzielnia Mieszkaniowa „Taras Północ” w Gryfinie,
- Spółdzielnia Mieszkaniowa „Dolna Odra” w Gryfinie.

3. Spółki prawa handlowego:

- „Dalex 2” w Gryfinie,
- „Isoliertechnik” w Wełtyniu,
- PUK w Gryfinie,
- PEC w Gryfinie,
- GTBS w Gryfinie,
- „Insmont” w Gryfinie,
- „Interbau” w Gryfinie.

4. Spółki cywilne m.in.:

- „Gryf – Sped 1” w Gryfinie.

5. Pozostałe

Wśród spółek z osobowością prawną są spółki z kapitałem zagranicznym takie jak:

- „Jurging” w Pniewie /kapitał niemiecki/,
- „Fliegel Textilservice” w Nowym Czarnowie /kapitał niemiecki/,
- „He Gru” w Gryfinie /kapitał niemiecki/,
- „Gryfskand” w Gryfinie /kapitał szwedzki/,
- „Odra Land” w Daleszewie /kapitał szwedzki/,
- „Scan-Pol Farming” w Drzeninie /kapitał duński/.

Obszar gminy Gryfino zaliczany jest do obszarów *koncentracji aktywności ekonomicznej*. Cechą charakterystyczną tego typu obszarów jest występowanie dużej koncentracji podmiotów gospodarczych, co świadczy o ponadprzeciętnej aktywności

gospodarczej ludności. Strukturę branż jaka występowała w roku 2000 wraz z ich procentowym udziałem w gospodarce gminy przedstawia poniższa tabela:

Branża	Ilość podm. w podbranżach	Ilość podm. w branżach	Udział procentowy
I. Produkcja wyrobów		74	2,4
II. Usługi przemysłowe		560	18,12
w tym podbranże:			
- ślusarstwo	209		6,76
- usł. motoryzacyjne	118		3,82
- stolarstwo	33		1,07
- krawiectwo	25		0,81
- mechanika i elektromechanika	50		1,62
- inne	50		1,62
III. Budownictwo		775	25,08
w tym podbranże:			
- usł. ogólnobudowlane	360		11,65
- usł. geodezyjne i kartograficzne	16		0,52
- projekt. i nadzory	37		1,20
- inst. wod. – kan., c.o.	77		2,49
- inst. gazowe	29		0,94
- inst. elektryczne	79		2,56
- dekarstwo, blach.	29		0,94
- inne	148		4,79
IV. Transport		150	4,85
w tym podbranże:			
- trans. osobowy – 27			0,87
- trans. bagażowy - 31			1,00
- inne – 92			2,98
V. Handel		950	30,74
w tym podbranże:			
- handel stacjonarny	580		18,77
- handel obwoźny	154		4,98
- w systemie Network	120		1,33
- inne	96		3,11
VI. Gastronomia		94	3,04
VII. Usługi niematerialne		487	15,76
w tym podbranże:			
- usł. lekarskie, pielęgniarstwo	73		2,36
- reklama i obsł. biurowa	57		1,84
- pośr. akwizycja, marketing	84		2,72
- usł. weterynaryjne	6		0,19
- fryzjerstwo	23		0,74
- sprzętanie	42		1,36
- inne	202		6,54
Razem		3090	100

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji UMiG Gryfino

Dane z powyższej tabeli przedstawiają stan na 1 stycznia 2000 roku. Od tego czasu struktura podmiotów gospodarczych praktycznie się nie zmieniła, zmalała natomiast ich liczba. Na dzień 20.10.2004 na terenie gminy Gryfino działają ogółem 3034 podmioty gospodarcze objęte wpisem do ewidencji działalności gospodarczej. Od dnia 13.10.2003 do dnia 20.10.2004 w ewidencji działalności gospodarczej wyrejestrowano 275 podmiotów, zarejestrowano 357 nowych, a w 356 zmienił się charakter prowadzonej działalności. Ponadto na terenie gminy na dzień 21.10.2004 działają 84 podmioty zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym.

Rolnictwo

Województwo zachodniopomorskie ma korzystne, zróżnicowane przestrzennie warunki naturalne do produkcji rolnej. Zaznacza się to przede wszystkim w jakości gleb. Dominują gleby średnie, które stanowią 51%. Gleby dobre i bardzo dobre to 24% zasobu. Najlepsze gleby występują w zachodniej części województwa, szczególnie w powiatach: pyrzyckim, stargardzkim, myśliborskim. Średni syntetyczny wskaźnik jakości użytków rolnych w zachodniej części województwa jest wysoki i wynosi 0,92, we wschodniej części regionu 0,74. Syntetyczny wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej dla województwa zachodniopomorskiego (w skali 100-punktowej) jest nieco lepszy niż średnia dla Polski i wynosi 67,1 (dla Polski 65,7).

Ważnym atutem rolnictwa zachodniopomorskiego jest struktura obszarowa gospodarstw. Średnia wielkość indywidualnego gospodarstwa rolnego wynosi ok. 18 ha, podczas gdy w kraju 7,7 ha. Obserwuje się tu jednak znaczne rozpiętości: dominują gospodarstwa małe, do 7 ha, które stanowią 49% ogółu gospodarstw, ale za to udział gospodarstw dużych (15–50 ha) wynosi 22% – 3 razy więcej niż średnio w kraju. Gospodarstw bardzo dużych, powyżej 50 ha, jest 3,4% i jest to odsetek najwyższy w Polsce.

Rolnictwo województwa zachodniopomorskiego charakteryzuje najmniejsze w kraju zatrudnienie; wynosi ono 7,6 osoby na 100 ha użytków rolnych (ponad trzykrotnie mniej niż średnia krajowa). Jednocześnie rolnictwo osiąga najwyższą w Polsce, dwukrotnie wyższą niż średnia krajowa, wydajność w przeliczeniu na jednego zatrudnionego (w powiecie pyrzyckim wskaźnik ten jest 4,8 raza większy). Wysoka produktywność pracy pozwala przypuszczać, że w rolnictwie zachodniopomorskim nie występuje zjawisko przerostów zatrudnienia, a w konsekwencji nie ma konieczności jego obniżania. W rolnictwie, łowiectwie i leśnictwie zatrudnionych jest łącznie ok. 13% ogółu pracujących w województwie.

W indywidualnych gospodarstwach rolnych podstawowym kierunkiem jest produkcja roślinna - prowadzi ją 41% gospodarstw. Równorzędne znaczenie ma produkcja mieszana. O takim profilu gospodarstw decydują w dużej mierze uwarunkowania związane z istnieniem w przeszłości dużej liczby państwowych gospodarstw rolnych oraz warunki naturalne. Plony większości upraw są od kilku do kilkunastu procent wyższe od średnich krajowych.

Struktura rolniczej przestrzeni produkcyjnej, zwłaszcza znaczny udział łąk i pastwisk, wskazuje na duże potencjalne możliwości rozwoju produkcji zwierzęcej, szczególnie hodowli i chowu bydła mięsnego oraz mlecznego. Obecny stan hodowli jest jednak niezadowolający. Zarówno wskaźnik obsady bydła na 100 ha użytków rolnych (16,2 szt.), jak i produkcja mleka na 1 ha użytków rolnych (298 l) są ponad dwukrotnie niższe niż średnio w Polsce.

2.5.2. Identyfikacja problemów

Jednymi z głównych problemów w sferze gospodarki są zidentyfikowane w „Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Gryfino”:

- nierównomierne rozmieszczenie infrastruktury technicznej,
- niski poziom przygotowania zawodowego i mała przedsiębiorczość ludności obszarów wiejskich,
- brak fachowców w niektórych branżach,
- sprowadzanie komponentów do przetwórstwa z zewnątrz gminy, przy znacznych możliwościach rodzimej produkcji,
- brak zakładów przetwórstwa mięsnego i owocowo – warzywnego,
- sezonowość zbytu,
- słabo rozwinięty system zaopatrzenia wsi i rolnictwa oraz zbytu produktów rolnych,
- brak zakładów specjalistycznych, świadczących usługi,
- za małe zainteresowanie inwestorów z zewnątrz podjęciem działalności gospodarczej na terenach wiejskich,
- ograniczony rynek zbytu na produkty i usługi na terenach wiejskich¹.

¹ „Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Gryfino” s.68

Aby przeciwdziałać i zapobiegać zidentyfikowanym problemom opracowano szereg programów i działań. Część z nich jest ujęta w programie „Aktywizacja miejscowego rynku pracy i ograniczanie bezrobocia. Rozwój przedsiębiorczości”, który zakłada między innymi:

- działania w zakresie rolnictwa takie jak: poprawę efektywności gospodarowania w gospodarstwach rolnych oraz tworzenie silnych gospodarstw towarowych, rozwój rolniczych działów specjalnych, w niektórych indywidualnych gospodarstwach rolnych rozwój pozarolniczych form działalności jak **agroturystyka**, rozwój usług rolniczych,
- działania w zakresie przemysłu, budownictwa i usług takie jak: rozwój drobnego przemysłu lekkiego, uruchomienie produkcji materiałów budowlanych, rozwój rzemiosła, przemysłu drzewnego, utworzenie nowych miejsc pracy w budownictwie i usługach o charakterze specjalistycznym (ruch turystyczny, ekologia, rehabilitacja).

2.6. Sfera społeczna

Zmiany spowodowane transformacją ustrojową w Polsce sprawiły, że polityka społeczna stanęła przed starymi (alkoholizm, brak wykształcenia, agresja jako jedyny wzór rozwiązywania konfliktów, niezaradność życiowa, niechęć do pracy, uzależnienie od pomocy socjalnej państwa), jak i nowymi kwestiami społecznymi (bezrobocie, żebractwo, ubóstwo, narkomania i wykluczenie społeczne). Pokonywanie tego typu zagrożeń winno stać się celem polityki społecznej, a szczególnie jej instrumentu – pomocy społecznej.

Najważniejszymi przyczynami korzystania z pomocy są ubóstwo i bezrobocie, w drugim rzędzie choroby, niepełnosprawność i bezradność. Analizy przestrzenne wykazały, że ubóstwo bardziej widoczne jest w powiatach ziemskich niż grodzkich. Związane jest to zarówno z aktywnością zawodową mieszkańców (wyższą w powiatach grodzkich), jak i z procesami migracji młodych najczęściej ludzi ze wsi do miast. Obszary najwyższego bezrobocia charakteryzują się jednocześnie najwyższym odsetkiem osób korzystających z pomocy społecznej.

2.6.1. Demografia

W chwili obecnej na terenie gminy Gryfino mieszka 31.353 mieszkańców z czego w mieście 21.928. Dokładny rozkład ludności wg grup wieku i aktywności zawodowej prezentuje tabela poniżej

Wyszczególnienie	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
Ogółem	31.353	15.474	15.879
w wieku nieprodukcyjnym	7.343	3.806	3.537
w wieku produkcyjnym	20.930	10.728	10.202
mobilnym	13.175	6.600	6.575
niemobilnym	7.755	4.128	3.627
poprodukcyjnym*	3.080	940	2.140
na 100 osób w wieku produkcyjnym przypada osób w wieku nieprodukcyjnym	50	44	56

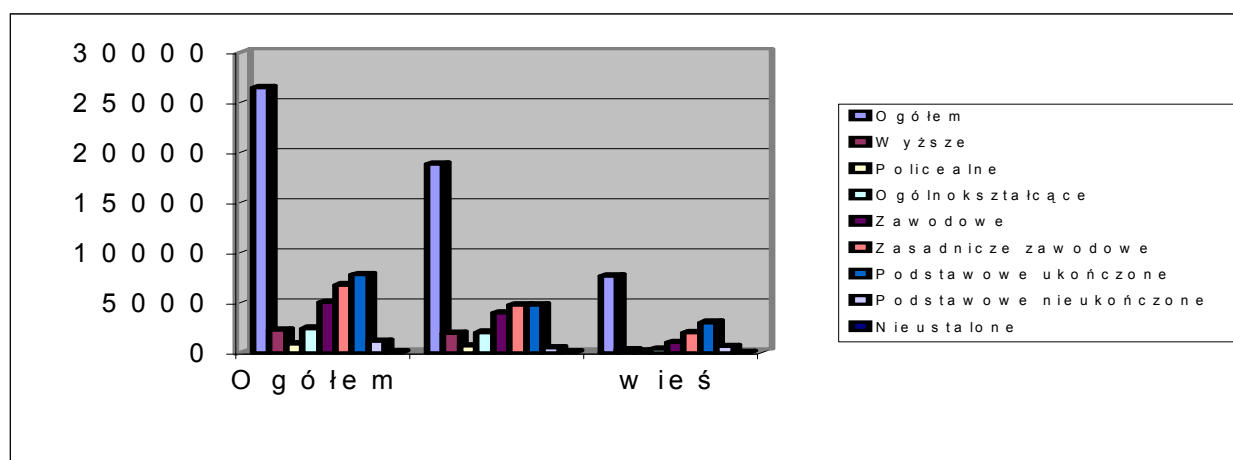
źródło: Narodowy Spis Powszechny 2002, Gmina Miejsko – Wiejska Gryfino

*mężczyźni 65 lat i więcej, kobiety 60 lat i więcej

2.6.2. Wykształcenie

Szczegółowe informacje na temat wykształcenia w gminie Gryfino prezentują zamieszczona tabela i wykres.

Wyszczególnienie	Ogółem	miasto	wieś
Ogółem	26489	18832	7657
Wyższe	2256	1929	327
Policealne	873	723	150
Ogólnokształcące	2445	2050	395
Zawodowe	5052	4003	1049
Zasadnicze zawodowe	6784	4774	2010
Podstawowe ukończone	7796	4758	3038
Podstawowe nieukończone	1156	504	652
Nieustalone	127	91	36



Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji UMiG Gryfino

W województwie, w porównaniu z resztą kraju, ponad dwukrotnie niższy jest udział pracujących w rolnictwie, wyższy natomiast w handlu i transporcie. Pierwsze zjawisko świadczy o bardziej nowoczesnej strukturze zatrudnienia w gospodarstwach rolnych, drugie zaś i trzecie to wynik związków regionu z gospodarką morską oraz inwestowania w działalność handlową. W rybołówstwie i rybactwie pracuje blisko połowa ogółu zatrudnionych w tym sektorze w Polsce. Odsetek zatrudnionych w przemyśle pozostaje na tym samym poziomie. Wyraźnie załamał się rynek pracy w budownictwie, mimo że odsetek zatrudnionych przewyższa wartość krajową (w latach dobrej koniunktury budownictwo zatrudniało ponad 10% ogółu pracujących, obecnie 6,8%).

Według szacunków GUS aktywność zawodowa ludności województwa zachodniopomorskiego wynosi 43,3 %, Głównym problemem rynku pracy w województwie jest sprostanie w najbliższym pięcioleciu popytowi na miejsca pracy, generowanemu przez wysoką stopę bezrobocia i wkraczanie młodych ludzi na rynek pracy. Oznacza to konieczność tworzenia ok. 10 tys. miejsc pracy rocznie.

Wskaźnik bezrobocia dla gminy Gryfino wynosi obecnie 13,9. Dokładne dane o bezrobociu w gminie Gryfino wg okresu poszukiwania pracy ilustruje tabela.

Wyszczególnienie	Ogółem	Wg okresu poszukiwania pracy			
		do 3 miesięcy włącznie	4 – 12 miesiące	13 miesięcy i więcej	nieustalony
OGÓŁEM					
Razem	3575	428	1559	1568	20
Mężczyźni	1862	245	895	718	4
Kobiety	1713	183	664	850	16
MIASTO					
Razem	2401	289	1055	1043	14
Mężczyźni	1233	157	614	459	3
Kobiety	1168	132	441	584	11
WIEŚ					
Razem	1174	139	504	525	6
Mężczyźni	629	88	281	259	1
Kobiety	545	51	223	266	5

źródło: Narodowy Spis Powszechny 2002, Gmina Gryfino

Największą grupę bezrobotnych stanowią osoby w wieku produkcyjnym – mobilnym. Nietrudno również zauważyć, iż sytuacja bezrobotnych mężczyzn jest trudniejsza niż sytuacja kobiet.

Bezpośredni i olbrzymi wpływ na stan bezrobocia ma również poziom wykształcenia. Wśród bezrobotnych zarejestrowanych w III kwartale 2000 roku 36,1 % stanowią osoby posiadające zaledwie wykształcenie podstawowe. Zauważalną więc staje się konieczność nieustannego podnoszenia kwalifikacji, głównie wśród ludności wiejskiej. Najważniejszym czynnikiem rozwoju społeczeństwa jest wykształcenie i skłonność do aktywności gospodarczej.

Przy obecnym braku ofert pracy stałej dla wielu bezrobotnych zatrudnienie w ramach form subsydiowanych jest jedyną realną szansą na przerwanie chociaż na pewien czas trwania bezczynności zawodowej. Umożliwia to otrzymanie dochodów z pracy, a w konsekwencji uzyskanie prawa do zasiłku dla bezrobotnych.

Ożywienie gospodarcze terenów wiejskich (wielofunkcyjność rozwoju), walka z bezrobociem, tworzenie nowych miejsc pracy, stają się najważniejszymi celami działania na terenie gminy.

2.6.3. Ochrona zdrowia i opieka społeczna

Świadczenia zdrowotne w województwie zachodniopomorskim realizowane są na ogół bez utrzymania standardów systemowych. Generalnie zdaje egzamin system oparty o lekarza rodzinnego, dlatego powinien on być nadal intensywnie rozwijany. Nie ma jednak wystarczającej liczby lekarzy rodzinnych. Sposób organizacji służby zdrowia często nie zapewnia rzeczywistej całodobowej opieki medycznej. Zbyt mała jest liczba zakładów opiekuńczych leczniczych i pielęgniarских oraz zakładów opieki paliatywnej. Słabo są też rozwinięte formy opieki stacjonarnej, takie jak: opieka dzienna, chirurgia "jednego dnia" opieka terminalna, hospitalizacja domowa.

Poziom finansowania opieki stomatologicznej nie daje szans na szybkie osiągnięcie norm w zakresie stanu uzębienia zgodnych ze wskazaniami Światowej Organizacji Zdrowia.

Rosnąca liczba urazów – przede wszystkim komunikacyjnych – wymusza zwiększenie sprawności ratownictwa medycznego. Lotnictwo sanitarne jest używane w miarę potrzeb co jednak limitują czynniki finansowe oraz atmosferyczne. Czas dojazdu do chorego oraz dowozu do miejsca udzielenia pomocy specjalistycznej jest nadal zbyt długi. Brak jest specjalistycznych centrów leczących urazy wielonarządowe. Programy promocyjne i profilaktyczne są wprowadzane jedynie pod warunkiem uzyskania na ten cel dodatkowych środków finansowych.

Należy rozwinąć możliwości kształcenia pielęgniarek, farmaceutów i analityków lekarskich na poziomie szkoły wyższej, a także system ciągłego kształcenia podyplomowego lekarzy.

Efektywność ekonomiczną w ochronie zdrowia zapewnić może prywatyzacja jak największej liczby placówek opieki zdrowotnej oraz jednostek opieki specjalistycznej. Brak jest rynku firm ubezpieczeniowych i alternatywy zapewniającej obniżanie kosztów własnych jednostek ochrony zdrowia.

Większość zadań w zakresie ochrony zdrowia i opieki społecznej leży w gestii administracji samorządowej. Do niej należy min.:

- prowadzenie lecznictwa zamkniętego,
- przychodni,
- domów pomocy społecznej,
- transportu sanitarnego,
- profilaktyki zdrowotnej.

Najważniejszymi placówkami służby zdrowia na terenie gminy Gryfino są:

- Szpital Powiatowy w Gryfinie,
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Zakład Psychiatryczny Pielęgnacyjno – Opiekuńczy w Nowym Czarnowie,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Vita-Med” w Gryfinie,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Chrobry” w Gryfinie,
- Pediatryczno-Internistyczny Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Gryfinie,
- Zakład Usług Medycznych „Dolna Odra” w Nowym Czarnowie,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Gardnie,
- Wojewódzki Ośrodek Medyczny przy Zachodniopomorskim Centrum Leczenia i Profilaktyki Przychodnia Kolejowa nr 1,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Stomatologia” w Gryfinie,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Pielęgniarstwo w Środowisku Nauczania i Wychowania” w Gryfinie,
- Publiczny Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy i Opiekuńczo-Lecznicy – opieka nad ludźmi przewlekle chorymi,

- Filia Gryfińsko – Chojeńska Wojewódzkiej Stacji Pogotowia Ratunkowego w Gryfinie,
- Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna.

Gmina prowadzi intensywne działania w zakresie profilaktyki zdrowotnej. Prowadzone są m.in. badania słuchu u dzieci, badania mammograficzne. Opieka społeczna na terenie gminy Gryfino funkcjonuje głównie w oparciu o Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gryfinie, który realizuje zadania wynikające z rządowych programów pomocy społecznej bądź innych ustaw chroniących poziom życia osób i rodzin najuboższych.

W gminie działają jeszcze inne tego typu placówki jak Polski Komitet Pomocy Społecznej czy Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym w Gryfinie a także Polski Czerwony Krzyż, Ośrodek Interwencji Kryzysowej lub Klub Abstynenta „FENIKS” w Gryfinie. Łącznie jest ich na terenie gminy 12. Bardzo prężnie działa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, prowadząc również działalność profilaktyczną ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży.

2.6.4. Oświata

Dostęp do edukacji podstawowej (zwłaszcza do przedszkoli) w województwie zachodniopomorskim jest zróżnicowany. Reforma systemu edukacji powoduje zmiany w rozmieszczeniu szkół podstawowych. Ciężar utrzymania szkół podstawowych i gimnazjów spoczywa na gminach, często borykających się z trudnościami finansowymi. Likwidacji uległo więc wiele małych szkół, co stanowi utrudnienie w dostępie do edukacji. Szkoły gimnazjalne winny zapewniać wysoką jakość kształcenia oraz powszechną dostępność do niego. Trudności wynikające z oddalenia szkół od miejsca zamieszkania uczniów mogą w istotny sposób zaburzyć proces edukacyjny. Szczególnej uwagi wymagają obszary dotychczas zaniedbane, w tym kształcenie dorosłych. Równie ważnym obszarem rozważań i decyzji strategicznych jest szkolnictwo wyższe, wysoka jakość kształcenia i równy dostęp do edukacji.

Na terenie gminy istnieje 5 przedszkoli, 7 szkół podstawowych, w tym 3 w Gryfinie, jedno gimnazjum, Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 i nr 2. Ponadto funkcjonuje jeszcze Centrum Edukacyjne „Zdroje” oraz Młodzieżowy Dom Kultury, Gryfiński Dom Kultury, a także Międzyszkolny Ośrodek Sportowy.

W szkołach podstawowych na terenie gminy kształcą się obecnie 2303 dzieci, a w gimnazjum 1288.

2.6.5. Kultura

Poziom uczestnictwa społeczności regionu w życiu kulturalnym maleje, o czym świadczy spadek większości tradycyjnych wskaźników dotyczących kultury w ciągu ostatnich dziesięciu lat. Należy tu jednak wziąć pod uwagę fakt, że zmienia się model uczestnictwa w kulturze. Ubożenie środowisk artystycznych, a w konsekwencji obniżenie jakości oferty artystycznej nie przyciąga nowych widzów i słuchaczy, zniechęca zaś dotychczasowych uczestników życia kulturalnego.

Większość placówek kulturalnych koncentruje się w dużych miastach, zwłaszcza w Szczecinie i Koszalinie, podczas gdy na obszarach wiejskich oferta kulturalna jest uboga.

Priorytetem w dziedzinie kultury powinno być z jednej strony wykorzystanie potencjału kulturalnego regionu dla jego promocji na zewnątrz, a z drugiej wzmocnienie istniejących i pobudzanie nowych potrzeb kulturalnych wśród jego mieszkańców.

Poziom uczestnictwa społeczności regionu w życiu kulturalnym maleje, o czym świadczy spadek większości tradycyjnych wskaźników dotyczących kultury w ciągu ostatnich dziesięciu lat. Należy tu jednak wziąć pod uwagę fakt, że zmienia się model uczestnictwa w kulturze. Ubożenie środowisk artystycznych, a w konsekwencji obniżenie jakości oferty artystycznej nie przyciąga nowych widzów i słuchaczy, zniechęca zaś dotychczasowych uczestników życia kulturalnego.

Twórczość i działalność kulturalna na obszarze gminy rozwijana jest głównie w oparciu o Miasto Gryfino i funkcjonujący tam Gryfiński Dom Kultury wraz z siecią świetlic wiejskich. Dodatkowo istnieje Biblioteka Publiczna w Gryfinie z sześcioma filiami w Chwarstnicy, Daleszewie, Pniewie, Wełtyniu, Gardnie i Żabnicy.

Do ważniejszych placówek o charakterze kulturalnym zaliczamy:

- Młodzieżowy Dom Kultury,
- Gryfiński Dom Kultury,
- Bibliotekę Pedagogiczną,
- Gazety lokalne.

2.6.6. Sport i rekreacja

Sprawy kultury fizycznej wraz z utrzymaniem obiektów sportowych spoczywają na gminie jako zadania własne. W realizacji tego zadania gminę wspierają: Fundacja na Rzecz Budowy Obiektów Sportowych, ZE „Dolna Odra” oraz kluby i stowarzyszenia sportowe.

Baza:

I. Obiekty sportowe Fundacji na Rzecz Budowy Obiektów Sportowych w Mieście i Gminie Gryfino

- stadion z boiskiem do piłki nożnej, bieżnią lekkoatletyczną, skocznia w dal, skocznia wzwyż, rzutnią do kuli
- trzy płyty boisk treningowych
- boisko do piłki ręcznej
- korty tenisowe

II. Obiekty przyszkolne

- Gimnazjum - stadion, boisko do piłki ręcznej, 2 boiska do koszykówki, sale gimnastyczne, siłownia.
- SP nr 2 - sala gimnastyczna, boisko do piłki ręcznej, bieżnia
- SP nr 1 - sala gimnastyczna
- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2 - sala gimnastyczna, siłownia, 2 boiska do piłki ręcznej.
- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 - sala gimnastyczna, boisko do piłki ręcznej
- Sale gimnastyczne w SP w Żabnicy, Radziszewie, Chwarstnicy i Gardnie

III. Wiejskie boiska sportowe w miejscowościach Żabnica, Radziszewo, Gardno, Wysoka Gryfińska, Weltyń, Steklno, Stare Brynki, Chwarstnica, Sobieradz, Sobiemyśl, Pniewo, Drzenin, Dołgie, Borzym

IV. Obiekty rekreacyjno - sportowe

- przystań żeglarska -MOS Gryfino
- miasteczko rowerowe - GDK Gryfino
- strzelnica kulowa w obiekcie zamkniętym przy ul. Łużyckiej
- strzelnica przy ul. Słonecznej
- Centrum Wodne „Laguna” – Fundacja na Rzecz Budowy Obiektów Sportowych
- place do gry w koszykówkę
- wiejskie boiska piłkarskie
- plaże nad jeziorami Weltyń, Steklno i Wirów

Bezpieczeństwo

Województwo zachodniopomorskie tradycyjnie znajduje się w ścisłej czołówce województw najbardziej zagrożonych przestępczością. Zagrożenie to przenosi się również na gminę Gryfino z racji na jej przygraniczne położenie. Za sukces więc należy uznać zmniejszenie się rozmiarów przestępczości granicznej. Nadal jednak jej poziom jest zbyt wysoki. Wciąż rośnie zagrożenie w ruchu drogowym.

W celu poprawy bezpieczeństwa, ładu i porządku publicznego Rada Miejska w Gryfinie podjęła uchwałę w sprawie przyjęcia programu „Bezpieczna Gmina”. Program ten ma na celu maksymalizację korzyści jakie można uzyskać z zaangażowanych środków, dzięki współpracy i koordynacji działań wszystkich działających na terenie gminy służb odpowiedzialnych za kwestie związane z bezpieczeństwem.

2.6.7. Identyfikacja problemów

Główną barierę zrównoważonego rozwoju gminy Gryfino stanowi wciąż niemały poziom występującego bezrobocia, zwłaszcza wśród młodzieży wiejskiej. Problem ten jest szalenie istotny, szczególnie w kontekście jego źródeł, do których zalicza się przede wszystkim brak ustawicznego kształcenia i zdobywania kwalifikacji przez młodych ludzi. Mimo bowiem zauważalnego w Polsce trendu wzrostu zapotrzebowania młodzieży na poszerzanie kwalifikacji i zdobywanie edukacji, problem wsi wydaje się tu być bagatelizowany. Wciąż wysoki jest na terenach wiejskich odsetek młodych ludzi, którzy swą edukację kończą na wykształceniu podstawowym. Jedną z przyczyn takiego stanu rzeczy to z pewnością wysoki stopień ubóstwa wielu wsi popegeerowskich oraz idąca za tym frustracja młodych mieszkańców. To z kolei generuje dla gminy kolejny dylemat, jakim jest odpływ młodzieży do dużych miast. W aspekcie zaś ujemnego przyrostu naturalnego dylemat ów zdaje się powiększać.

Słabą stroną gminy w zakresie sportu i rekreacji jest z pewnością zbyt mała oferta rekreacyjna dla turystów a także brak obiektów hotelarskich. Wspomnieć w tym punkcie należy również o ograniczonych możliwościach pozyskiwania wsparcia finansowego przez gminę z zewnątrz.

Niezbędne jest również przygotowanie pakietu działań – w systemie działań antykryzysowych – na rzecz zwalczania przestępczości, udrożnienia komunikacji społecznej, bezpieczeństwa ruchu drogowego, przejść granicznych, zwiększenia skuteczności służb itp., których spełnienie można by uznać za optymistyczny wariant rozwoju wydarzeń.

W kwestii rozważań o stanie opieki zdrowotnej i opieki społecznej na terenie Gminy i Miasta Gryfino, trudno nie wspomnieć o braku przychodni specjalistycznych jak również braku możliwości rehabilitacji i opieki specjalistycznej dla osób starszych. W tym względzie wymienić należy także niezadawalającą dostępność do lekarza oraz brak specjalistycznych, aktywnych form pomocy społecznej.

3. POPRAWA SYTUACJI NA OBSZARZE GMINY GRYFINO – ZADANIA DO WYKONANIA

W ramach strategii opracowanej dla miasta i gminy Gryfino wyznaczono kilka kategorii działań na rzecz poprawy sytuacji w regionie. Struktura tych wytycznych ma przebieg „od ogółu do szczegółu”. Generalne założenia celów strategicznych przechodzą w bardziej szczegółowe cele operacyjne i zadania do wykonania. Strategia gminy w zakresie planowanych zmian została podzielona na kilka kryteriów:

1. Aktywizacja funkcji gospodarczych Gminy;
2. Rewitalizacja układu miasta wraz z rozwojem funkcjonalno-przestrzennym;
3. Rozwój systemu komunikacji, infrastruktury oraz ochrony środowiska;
4. Poprawa stanu środowiska kulturowego i jakości życia mieszkańców w tym wzrost; dostępności oświaty, wychowania i opieki medycznej, rozwój sportu i rekreacji.

W ramach **aktywizacji gospodarczej** przewidziano szereg działań. W odniesieniu do sfery produkcyjnej największy nacisk powinien zostać położony na:

- rozwój przemysłu rolno – spożywczego i hodowli ryb dla potrzeb lokalnych, aglomeracji szczecińskiej i zagranicznych rynków zbytu. Cel ten może zostać osiągnięty przez wykorzystanie i przystosowanie istniejącego majątku trwałego we wsiach „popegeerowskich” na cele produkcji i magazynowania;
- Pomoc rolnikom w obniżaniu kosztów produkcji w gospodarstwie rolnym;
- Dostosowanie struktury produkcji do potrzeb rynku;
- Rozwój przetwórstwa miejscowych surowców rolnych.

W sektorze usług przewidziano:

- Utworzenie Centrum Przedsiębiorczości;
- Utworzenie Funduszu Gwarancji Kredytowych;
- Aktywizację miejscowego rynku pracy;
- Działania na rzecz ograniczania bezrobocia;
- Tworzenie warunków i zachęt (ulgi, preferencje) do inwestowania na terenie Gminy;
- Rozwój współpracy transgranicznej²;

² „Strategia rozwoju miasta i gminy Gryfino” s.75

- w rejonie mostu na Regalicy wykształcenie centrum handlowo-gastronomiczno-usługowego;
- lokalizację usług handlowo-gastronomicznych i innych związanych z funkcją rekreacyjną we wsiach turystycznych (Steklno, Wełtyń, Wirów, Chwarstnica) i na terenach wyznaczonych do rozwoju tej funkcji (Żabnica, Steklanko, Krzypnica);
- w sąsiedztwie projektowanego węzła drogowego autostrady A3, na północ od Gardna budowę centrum handlowo – usługowego.

Zostały one opracowane w aspekcie dostosowania gospodarki do wymogów Unii Europejskiej oraz wykorzystania nadgranicznego położenia gminy. Działania te mają spowodować rozwój przedsiębiorczości rolniczej jak i pozarolniczej, uruchomienie nowych miejsc pracy oraz zwiększenie mobilności siły roboczej.

Aby przeciwdziałać i zapobiegać zidentyfikowanym problemom opracowano szereg programów i działań. Część z nich dotycząca gospodarki została ujęta w programie „Aktywizacja miejscowego rynku pracy i ograniczanie bezrobocia. Rozwój przedsiębiorczości”, który zakłada między innymi:

- działania w zakresie rolnictwa, takie jak: poprawę efektywności gospodarowania w gospodarstwach rolnych oraz tworzenie silnych gospodarstw towarowych; rozwój rolniczych działów specjalnych; w niektórych indywidualnych gospodarstwach rolnych rozwój pozarolniczych form działalności jak **agroturystyka**; rozwój usług rolniczych,
- działania w zakresie przemysłu, budownictwa i usług, takie jak: rozwój drobnego przemysłu lekkiego, uruchomienie produkcji materiałów budowlanych, rozwój rzemiosła, przemysłu drzewnego, utworzenie nowych miejsc pracy w budownictwie i usługach o charakterze specjalistycznym (ruch turystyczny, ekologia, rehabilitacja).

Rewitalizacja układu miasta oraz rozwój funkcjonalno-przestrzenny zostaną osiągnięte poprzez:

- Zabudowę kwartałów nadodrzańskich i wolnych fragmentów Starego Miasta z zachowaniem podziału katastralnego (wytyczne konserwatorskie),
- Przywrócenie funkcji nabrzeża Odry (bulwary, przystanie, port przeładunkowy),
- Uporządkowanie przestrzenne,

- Określenie standardów przestrzennych nowej zabudowy, warunków przebudowy oraz zasad funkcjonowania obiektów przeznaczonych do likwidacji,
- Uporządkowanie układu komunikacyjnego,
- Uruchomienie przejścia granicznego,
- Poprawę standardów zamieszkania,
- Maksymalizację wskaźników intensywności zabudowy,
- Zwiększenie możliwości parkowania samochodów osobowych w mieście (garaże podziemne, piętrowe dla samochodów osobowych). „³

Szczególny nacisk kładzie się na przywrócenie pierwotnego stanu starego miasta poprzez remont i rekonstrukcję kwartałów w sposób, który pozwoli na prowadzenie tam działalności handlowej i usługowej, wyprowadzenie ciężkiego ruchu kołowego poza miasto (obwodnica), zabezpieczenie przeciwpowodziowe miasta oraz wzrost podaży terenów pod budownictwo mieszkaniowe na obrzeżach miasta.

Na **rozwój systemu komunikacji, infrastruktury oraz ochronę środowiska** składają się następujące zadania:

- Budowa i rozbudowa sieci wodociągowej,
- Budowa i rozbudowa sieci kanalizacyjnej,
- Prawidłowa gospodarka odpadami stałymi,
- Gazyfikacja,
- Zmiana systemu ogrzewania budynków,
- Rozwój alternatywnych źródeł wytwarzania energii,
- Eliminacja źródeł hałasu oraz ochrona atmosfery i wód,
- Zachowanie trwałości użytkowania zasobów i walorów środowiska,
- Edukacja ekologiczna mieszkańców,
- Rozbudowa systemu obszarów chronionych,
- Poprawa funkcjonowania komunikacji,
- Modernizacja zabudowy regulacyjnej Odry,
- Rozwój i modernizacja dróg,
- Budowa parkingów,
- Rozbudowa sieci telefonii przewodowej.

³ „Strategia rozwoju miasta i gminy Gryfino” s.75

Głównymi motywami powyższych działań jest ograniczenie emisji substancji szkodliwych dla środowiska oraz podniesienie świadomości ekologicznej lokalnej społeczności. Jest to szczególnie ważne w kontekście sąsiedztwa z dużym zakładem przemysłowym, jakim jest ZEDO S.A. Kolejnym powodem podejmowania wymienionych zadań jest rozwój infrastruktury technicznej, komunikacji oraz przywrócenie transportowej funkcji Odrze. Istotne z punktu widzenia współpracy międzynarodowej wydają się także:

- modernizacja zniszczonego nabrzeża rzeki Regalicy na odcinku Miasta Gryfino,
- rozbudowa portu rzecznych w Gryfinie,
- scenariusz działania dla polskiej autostrady A3 (Szczecin-Lubawka-granica czeska)
- doprowadzenie do przekwalifikowania przejścia granicznego Gryfino-Mescherin tak by dopuszczony został ruch pojazdów ciężarowych o ładowności do 3,5 tony.

„Dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna sprzyja właściwemu rozwojowi niemal wszystkich dziedzin życia gospodarczego i społecznego. Gmina Gryfino, między innymi ze względu na jej korzystne położenie w układzie przestrzennym regionu i kraju oraz walory przyrodnicze, ma możliwości dynamicznego rozwoju, jeżeli wyposażenie w infrastrukturę techniczną osiągnie wysoki poziom. Rozwój infrastruktury technicznej powinien zmierzać w kierunku znacznego zmniejszenia zanieczyszczenia środowiska naturalnego.”⁴

W chwili obecnej wyposażenie gminy w infrastrukturę techniczną jest na poziomie średnim. Aby to zmienić i stworzyć lepsze warunki do inwestowania oraz działalności w innych niż gospodarka dziedzinach powstał program „INFRASTRUKTURA TECHNICZNA”, wyznaczający realizację zadań do roku 2015. Program obejmuje swoim zasięgiem zadania z zakresu szeroko pojętego transportu (drogownictwa, transportu publicznego i kolejowego), gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami i energetyki(energia elektryczna, ciepłownictwo, gazyfikacja, energia odnawialna).

Zaplanowana poprawa **stanu środowiska kulturowego i jakości życia mieszkańców** w tym również wzrost dostępności oświaty, wychowania i opieki medycznej, rozwój sportu i rekreacji wymagają skoordynowanych działań i strategicznego programu. Został on sformułowany w następujących zadaniach:

- Zwiększenie dostępności mieszkańców do wszystkich elementów infrastruktury społecznej,
- Optymalizacja funkcjonowania szkół z uwzględnieniem reformy edukacji,

⁴ „Strategia rozwoju miasta i gminy Gryfino” s.94

- Rozszerzenie oferty edukacyjnej dla dzieci , młodzieży i dorosłych (poprawa poziomu wykształcenia),
- Poprawa bazy szkół oraz ich wyposażenie,
- Poprawa stanu zdrowia mieszkańców, profilaktyka, podnoszenie świadomości zdrowotnej,
- Usprawnienie organizacji służby zdrowia i opieki społecznej,
- Stworzenie warunków uprawiania różnych dyscyplin sportu, turystyki i rekreacji,
- Rozszerzenie oferty kulturalnej w tym promocja gmin poprzez różnorodne imprezy kulturalne i sportowe,
- Modernizacja i remonty szkół,
- Budowa i modernizacja sal gimnastycznych i boisk,
- Doposażenie szkół,
- Usprawnienie organizacji dowozu dzieci,
- Edukacja dorosłych,
- Doskonalenie usług medycznych,
- Utworzenie Centrum Spraw Społecznych,
- Rozwój klubów sportowych,
- Rozwój i podniesienie standardów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej,
- Organizacja i rozwój gospodarstw agroturystycznych,
- Organizacja szlaków turystyki aktywnej,
- Promocja turystyki,
- Utworzenie Punktu Informacji Turystycznej,
- Rozbudowa i modernizacja bazy kulturalnej,
- Zwiększenie oferty kulturalnej,
- Zagospodarowanie wzgórz tarasowych w mieście⁵.

Poprzez realizację tych zadań planuje się podwyższyć standard bazy oświatowej i kulturalnej, zorganizować czas wolny młodzieży, ale przede wszystkim poprawić warunki funkcjonowania opieki medycznej w gminie. Jednym z celów operacyjnych jest również stworzenie bazy rekreacyjnej i rozwój sportu. Znaczna część wymienionych zadań zawarta

⁵ „Strategia rozwoju miasta i gminy Gryfino” s.76

jest w realizowanym przez gminę programie „ROZWÓJ INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ”.

4. REALIZACJA ZADAŃ I PROJEKTÓW

W latach 2005-2006 przewiduje się realizację następujących zadań inwestycyjnych:

1. Nazwa projektu: E-Gryfino (I etap) wdrożenie rozwiązań społeczeństwa informacyjnego w Gminie Gryfino:
 - charakterystyka projektu: wdrożenie rozwiązań społeczeństwa informacyjnego w gminie Gryfino
 - koszt inwestycji: 2.450.300 PLN
 - źródła finansowania: środki własne gminy, ERDF
 - czas realizacji: 2005-2006
2. Nazwa projektu: Modernizacja obejmująca przebudowę i rozbudowę stadionu sportowego przy Gimnazjum w Gryfinie
 - charakterystyka projektu: poprawa infrastruktury sportowo - rekreacyjnej
 - koszt inwestycji: 3.849.968 PLN
 - źródła finansowania: środki własne gminy, ERDF. MENiS
 - czas realizacji: 2005-2006
3. Nazwa projektu: Budowa kanalizacji sanitarnej w m. Pniewo-Żórawki – realizacja programu włączenia sieci do rozbudowanej Miejskiej Oczyszczalni Ścieków w Gryfinie
 - charakterystyka projektu: infrastruktura techniczna
 - koszt inwestycji: 5.700.000 PLN
 - źródła finansowania: środki własne gminy, ERDF
 - czas realizacji: 2005-2006
4. Nazwa projektu: Uzbrojenie terenów przy ul. Jana Pawła II i ul. W. Reymonta - realizacja programu włączenia sieci kanalizacyjnej do rozbudowanej Miejskiej Oczyszczalni Ścieków w Gryfinie
 - charakterystyka projektu: infrastruktura ochrony środowiska
 - koszt inwestycji: 6.000.000 PLN
 - źródła finansowania: środki własne gminy, WFOŚiGW
 - czas realizacji: 2005-2007
5. Nazwa projektu: Budowa zakładu segregacji odpadów wraz z rozbudową składowiska odpadów stałych w Gminie Gryfino. ETAP I Budowa drugiej kwatery składowej na miejskim składowisku odpadów

- charakterystyka projektu: inwestycja wchodząca w skład PGO, infrastruktura ochrony środowiska
 - koszt inwestycji: 5.000.000 PLN
 - źródła finansowania: środki własne gminy, ERDF
 - czas realizacji: 2005-2009 PLN
6. Nazwa projektu: Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowości Drzenin – realizacja programu włączenia sieci do rozbudowanej Miejskiej Oczyszczalni Ścieków w Gryfinie
- charakterystyka projektu: infrastruktura ochrony środowiska
 - koszt inwestycji: 900.000 PLN
 - źródła finansowania: środki własne gminy, ERDF
 - czas realizacji: 2005
7. Nazwa projektu: Adaptacja budynku na mieszkania socjalne w miejscowości Wełtyń
- charakterystyka projektu: infrastruktura społeczna
 - koszt inwestycji: 750.500 PLN
 - źródła finansowania: środki własne gminy, Ministerstwo Infrastruktury
 - czas realizacji: 2005
8. Nazwa projektu: Budowa rurociągu tłoczego Stare Brynki - Gryfino
- charakterystyka projektu: infrastruktura techniczna
 - koszt inwestycji: 1.200.000 PLN
 - źródła finansowania: środki własne gminy, ERDF
 - czas realizacji: 2006-2007
9. Nazwa projektu: Utworzenie Gryfińskiego Parku Przemysłowego
- charakterystyka projektu: infrastruktura techniczna
 - koszt inwestycji: 3.000.000 PLN
 - źródła finansowania: środki własne gminy, ERDF
 - czas realizacji: 2006-2009
10. Nazwa projektu: Budowa kanalizacji w miejscowości Wełtyń oraz kolektora tłoczego Wełtyń-Gryfino
- charakterystyka projektu: infrastruktura techniczna
 - koszt inwestycji: 6.200.000 PLN
 - źródła finansowania: środki własne gminy, ERDF
 - czas realizacji: 2005-2007

5. POWIĄZANIE PROJEKTÓW Z INNYMI DZIAŁANAMI REALIZOWANYMI NA TERENIE GMINY

Plan Rozwoju Lokalnego jest dokumentem programowym niezbędnym do postawienia prawidłowej diagnozy o stanie zapotrzebowania społeczności lokalnej w aspekcie rozwoju i ładu społeczno-kulturowego, gospodarczo-infrastrukturalnego jak również ekologicznego. Jest on swoistym przeniesieniem zapisów zawartych w dokumentach i programach planistycznych będących podstawą polityki regionalnej zarówno na poziomie krajowym, wojewódzkim jak i powiatowym.

Plan Rozwoju Lokalnego Miasta i Gminy Gryfino ze swoimi celami strategicznymi i częściowymi wpisuje się w priorytety wyznaczone przez „Strategię rozwoju miasta i gminy Gryfino”. Zapisane w niej cele strategiczne, podlegające im cele częściowe jak również cele operacyjne i programy operacyjne, spójne są z „Kierunkami Rozwoju Ziemi Gryfińskiej na lata 2000-2006”, a także z celami strategicznymi i częściowymi „Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego”. Wysoka jest również ich korelacja z wytycznymi Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego, będącego podstawą do wprowadzania i ustanawiania kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Gryfino zawiera analizę sytuacji w gminie, identyfikuje istniejące problemy, ale przede wszystkim definiuje zadania do wykonania w celu poprawy sytuacji w gminie. Zadania zostały zawarte w opracowanych programach dotyczących poszczególnych dziedzin życia w gminie:

- Aktywizacji miejscowego rynku pracy i ograniczanie bezrobocia. Rozwój przedsiębiorczości (PR-1),
- Infrastruktury technicznej (PR-3),
- Ochrony zasobów środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego (PR-4),
- Rozwoju funkcji turystycznej (PR-5),
- Rolnictwa i przetwórstwa rolno – spożywczego oraz terenów wiejskich (PR-6),
- Infrastruktury społecznej (PR-7),

6. OCZEKIWANE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Realizacja Planu Rozwoju Lokalnego zostanie sprawdzona na koniec okresu programowania (2005 – 2006) oraz na koniec każdego roku objętego niniejszym Planem. Kontroli podlegać będzie stopień realizacji poszczególnych projektów oraz monitorowanie postępu wdrażania zaplanowanych działań, ich zgodności z harmonogramem, sposób finansowania a także produkty, rezultaty i oddziaływanie.

Należy wspomnieć, że założenia Planu Rozwoju Lokalnego są spójne z założeniami Narodowego Planu Rozwoju, podobieństwo wykazują również wskaźniki osiągnięć obu planów. Narodowy Plan Rozwoju zakłada osiągnięcie następujących wskaźników:

Nazwa dokumentu / priorytetu	Wskaźnik	Poziom	Wartość w roku bazowym ⁶	Zakładana wartość wskaźnika w końcu roku 2006	Źródło danych/częstość pomiaru
Narodowy Plan Rozwoju	PKB na mieszkańca w relacji do średniej UE (UE 15 =100 %)	krajowy	40,0	42,0-43,0	EUROSTAT/rocznie
	Średnioroczne tempo wzrostu PKB (rok poprzedni = 100)	krajowy	1,0	6,0	RSRP GUS/rocznie
	Relacja poziomów PKB na 1 mieszkańca między województwem najuboższym a najbogatszym	krajowy	1:2,2 (2000)	≤1:2,2	RSW ⁷ GUS/rocznie
	Wskaźnik zatrudnienia ludności (w wieku 15-64 lata)	krajowy	52,7	54-55%	RSW GUS/EUROSTAT/rocznie
	Stopa bezrobocia ogółem	krajowy	19,9 (II kw. 2002)	15,0	GUS BAEL /kwartalnie
	Zróżnicowanie stopy bezrobocia na poziomie podregionów (NTS III)	krajowy	1:7,1	pon 1:6	Informacja o sytuacji społeczno-gospodarczej województw GUS/ kwartalnie
	Udział pracujących w sektorach gospodarki (I/II/III)	krajowy	19,1/30,5/50,4	17,5/30,5/52,0	GUS BAEL/EUROSTAT/rocznie
	Poziom wykształcenia (podstawowe/średnie/wyższe)	krajowy	17,6/70,8/11,6 (2000)	15,0/72,0/13,0	GUS BAEL/rocznie
	Nakłady na działalność badawczą i rozwojową ogółem (% PKB)	krajowy	0,65	Ok. 1,5	RS RP ⁸ GUS/rocznie
	Nakłady inwestycyjne na ochronę środowiska(w % PKB): - ochrona środowiska - gospodarkę wodną	krajowy	0,8 0,2	1,2 0,3	RSRPGUS/rocznie
	Autostrady / drogi ekspresowe (w km)	krajowy	398 / 206	940 / 399	RSW GUS/rocznie
	Dostęp do Internetu: liczba hostów /100 mieszkańców	krajowy	1,2 (I kw.2002)	3,4	EUROSTAT/rocznie
	Linie kolejowe (w km): zmodernizowane	krajowy	300	2.434	RSW GUS/rocznie
PO Transport - Gospodarka Morska					
	Bezpieczeństwo ruchu drogowego (wypadki śmiertelne na 10 tys. samochodów zarejestrowanych)	krajowy	6,1 (2000)	4,0	RSW GUS/rocznie
	Wielkość przeladunków w portach morskich (w tys. ton)	krajowy	47.871	51.000	RS RP GUS/rocznie
	Czas średni obsługi statków morskich Reda-Reda (w godz./1000 ton)	krajowy	6,5	6,0	Instytut Morski/rocznie
	Przewozy pasażerów transportem (w mln.pasażerów): drogowym kolejowym	krajowy	954.515 360.687 (2000)	790.000 278.000	RSRP GUS/rocznie
	Drogi krajowe (km): drogi krajowe ogółem (bez autostrad i dróg ekspresowych), z tego: zmodernizowane/obwodnice	krajowy	17.432 --	17.455 580/22,6	RSW GUS/rocznie
	Linie kolejowe (w km): eksploatowane zmodernizowane	krajowy	22 560 300	19.500 2.434	RSW GUS/rocznie

⁶ Dane dla roku 2001, o ile w nawiasie nie podano inaczej

⁷ Rocznik Statystyczny Województw, GUS

⁸ Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polski, GUS

PO Rozwój zasobów Ludzkich					
	Dynamika zmian liczby pracujących ogółem (rok 2000 14043 tys. =100)	krajowy	100	102-103	Informacja o sytuacji społeczno-gospodarczej województw GUS/ kwartalnie
	Dynamika zmian liczby bezrobotnych (rok 2000 =100) - ogółem (rok 2000 =3186 tys.) - kobiet (rok 2000=1574 tys.)	krajowy	100 100	97-98 98-99	Informacja o sytuacji społeczno-gospodarczej województw GUS/ kwartalnie
	Długotrwałe bezrobocie (udział długotrwałe bezrobotnych w populacji bezrobotnych ogółem w %)	krajowy	48,3	44,0-45,0	Informacja o sytuacji społeczno-gospodarczej województw GUS/ kwartalnie
	Dynamika zmian liczby uczniów w placówkach szkolnictwa dla dorosłych , (rok 2000 341,7tys.= 100)	krajowy	100	101-102	RSRP GUS
	Dynamika zmian liczby pracujący na własny rachunek (w tym pracodawcy) (rok 2000 =5592 tys. =100)	krajowy	100	102-103	MRS ⁹ GUS; BAEL
	Dynamika zmian liczba bezrobotnych absolwentów ogółem (rok 2000 = 396,6 tys. 100)	krajowy	100	97-98	RSRP GUS
	Liczba osób, które zmieniły zawód: ogółem kobiety mężczyźni	krajowy	----	Będzie monitorowane	
	Liczba osób korzystających z: szkoleń zawodowych doradztwa zawodowego	krajowy	----	Będzie monitorowane	
PO Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego i rozwój obszarów wiejskich					
	Stopa bezrobocia na obszarach wiejskich	krajowy	17,2 % (III kw. 2002)	>15,2	Biuletyn statystyczny GUS/kwartalnie
	Dynamika zmian wartości produkcji towarowej w rolnictwie (w cenach stałych, rok poprzedni=100): produkcja roślinna produkcja zwierzęca	krajowy	102,5 108,6	Będzie monitorowane	„Rolnictwo w 2001”GUS
	Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny w gospodarstwach domowych na osobę w PLN: rolników pracowników	krajowy	497 683	Będzie monitorowane	„Budżety gospodarstw domowych w 2001” GUS/rocznie
	Dynamika zmian produkcji sprzedanej przemysłu rolno-spożywczego (w cenach stałych, rok poprzedni=100)	krajowy	101,3 (2000)	Będzie monitorowane	Rocznik Statystyczny Przemysłu 2001 r.
	Liczba indywidualnych gospodarstw rolnych	krajowy	1842,1 (2000)	Będzie monitorowane	„Charakterystyka gospodarstw rolnych w 2000 r.” GUS/rocznie
PO Rybołówstwo i przetwórstwo ryb					
	Wzrost średniego spożycia produktów rybnych na mieszkańca	krajowy	5.6 kg/mieszkańca	8.0 kg/ mieszkańca (odcelowo w 2008 r.)	Morski Instytut Rybacki/rocznie
	Liczba statków wykreślonych z rejestru poprzez:	krajowy	Stan floty: -dalekomorska 15 (53		Polski Rejestr Statków Rybackich przy

⁹ Mały Rocznik Statystyczny

	złomowanie (RT, kW) przeniesienie do celów innych niż rybołówstwo (RT, kW), przeniesienie do krajów trzecich (RT, kW)		tyś. RT, 48 tyś. kW) -kutrowa 422 (33 tyś RT, 94 tyś. kW) -łodziowa 992 (312 RT)	Redukcja floty o 30-40%	MRiRW/rocznie
	Przemysł przetwórstwa rybnego: liczba zakładów spełniających wspólnotowe wymagania produkcji	krajowy	54	184	Departament Weterynarii w MRiRW/rocznie
PO Wzrost konkurencyjności gospodarki					
	Udział MSP w eksporcie ogółem w %	krajowy	46,1	48	RSRP GUS/rocznie
	Liczba utworzonych nowych miejsc pracy wskutek działań SPO WKG	krajowy	---	Będzie monitorowane	rocznie
	Liczba przedsiębiorstw innowacyjnych w liczbie przedsiębiorstw (co trzy lata)	krajowy	16,9% (1998-2000)	17,5-18	RSRP GUS/rocznie
	Nakłady na działalność innowacyjną w przemyśle	krajowy	12,2 (2000)	13-14	RSRP GUS /rocznie
Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego					
	PKB na 1 mieszkańca w relacji (w %, wg województw): do średniej krajowej, do średniej unijnej	NTS II NTS II	69,8>NTS II<149,3 27,2>NTS II<58,1 (1999)	Będzie monitorowane	RSW GUS EUROSTAT/rocznie
	Relacja poziomów PKB na 1 mieszkańca między województwami (najuboższe : dane województwo : najbogatsze)	NTS II	1:2,2 (2000)	≤1:2,2	RSW GUS/rocznie
	Wskaźnik zatrudnienia (w %, wg województw)	NTS II	39,9>NTS II<49,6	Będzie monitorowane	Informacja o sytuacji społeczno-gospodarczej województw GUS/ kwartalnie
	Stopa bezrobocia (w %, wg województw)	NTS II	14,1>NTS II<23,7	Będzie monitorowane	Informacja o sytuacji społeczno-gospodarczej województw GUS/kwartalnie
	Struktura zatrudnienia w sektorach gospodarki (w %, wg województw) sektor I sektor II sektor III	NTS II	4,3>NTS II<40,2 20,0>NTS II<47,7 39,8>NTS II<61,2	Będzie monitorowane	RSW GUS BAEL/rocznie
	Wartość dodana brutto na mieszkańca w relacji do średniej krajowej (w %, wg województw)	NTS II	65,1>NTS II<131 (1999)	Będzie monitorowane	RSW GUS/rocznie
	Wskaźnik urbanizacji (wg województw)	NTS II	41,0>NTS II<79,3 (2000)	Będzie monitorowane	RSW GUS/rocznie
	Poziom wykształcenia (wg województw): podstawowe średnie wyższe	NTS II	14,8>NTS II<26,2 63,5>NTS II<76,9 8,3>NTS II<14,9	Będzie monitorowane	BAEL GUS/ kwartalnie

W wyniku wdrożenia działań zaplanowanych w Planie Rozwoju Lokalnego Gminy Gryfino na lata 2005 – 2006 prognozuje się osiągnięcie następujących wskaźników ogólnych:

- wzrost poziomu skanalizowania gminy,
- poprawa gospodarki odpadami na terenie gminy,
- poprawa stanu infrastruktury na terenie gminy,
- polepszenie stanu gospodarki odpadami na terenie gminy,
- wzrost poziomu gazyfikacji gminy,
- poprawa sytuacji mieszkaniowej w gminie,
- wzrost poziomu obsługi interesantów w instytucjach gminnych.

Ponadto każde działanie będzie podlegać kontroli i ocenie. Stopień realizacji poszczególnych działań zostanie określony przy pomocy wskaźników produktu, rezultatu i oddziaływania. W zamieszczonej tabeli zestawiono proponowane rodzaje wskaźników dla różnych rodzajów zadań oraz sposób ich pomiaru.

WSKAŹNIKI	JEDNOSTKA	SPOSÓB POMIARU
WSKAŹNIKI PRODUKTU		
Ilość przyłączonych do systemu kanalizacyjnego gospodarstw	szt.	Weryfikacja projektu oraz zrealizowanej inwestycji
Długość nowowybudowanej sieci kanalizacyjnej (sanitarnej i deszczowej)	mb	j.w.
Ilość przyłączonych do gazociągu gospodarstw	szt.	j.w.
Długość nowowybudowanej sieci dystrybucji gazu	mb	j.w.
Powierzchnia kwatery składowej na miejskim wysypisku śmieci	m ²	j.w.
Długość powstałych dróg	mb	j.w.
Powierzchnia oddanych do użytku mieszkań socjalnych	m ²	j.w.
Wzrost powierzchni obiektów sportowo-rekreacyjnych	m ²	j.w.
Wzrost ilości stanowisk komputerowych w urzędach gminnych	szt.	j.w.
WSKAŹNIKI REZULTATU		
Wzrost ilości oczyszczanych ścieków z nowoprzyłączonych gospodarstw	m ³	Statystyka gminna
Wzrost dostępności sieci dystrybucji gazu w gminie	%	j.w.
Ilość składowanych na składowisku odpadów	m ³	j.w.
Wzrost ilości dróg o bardzo dobrym stanie nawierzchni w gminie	%	j.w.
Wzrost ilości osób korzystających z mieszkań socjalnych	szt.	j.w.
Wzrost ilości osób obsługiwanych w urzędach gminnych	szt.	j.w.
Wzrost ilości osób korzystających z obiektów sportowo-rekreacyjnych	szt.	j.w.
WSKAŹNIKI ODDZIAŁYWANIA		
Polepszenie stanu środowiska naturalnego	%	Statystyka gminna
Wzrost poziomu życia mieszkańców	%	Badania ankietowe
Zwiększenie aktywności ruchowej mieszkańców gminy	%	Statystyka gminna
Wzrost ilości właściwie składowanych odpadów	%	j.w.
Polepszenie pracy urzędu w opinii mieszkańców gminy	%	Badania ankietowe

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji UMiG Gryfino

Konkretne wartości liczbowe opisywanych wskaźników będą znane w momencie realizacji odpowiednich projektów. Zostaną one wyliczone na podstawie kompletnych dokumentów pochodzących z faz projektowych bądź też realizacyjnych opisywanych przedsięwzięć w konsultacji z pracownikami Instytutu Rozwoju Regionalnego.

7. PLAN FINANSOWY NA LATA 2005-2006

Zadanie inwestycyjne	Źródło finansowania	2005	2006	Razem
E-Gryfino I wdrożenie rozwiązań społeczeństwa informacyjnego w Gminie Gryfino	środki własne gminy (42,56%)	887 525	189 075	1 076 600
	ERDF (57,44%)	1 397 300	55 500	1 452 800
	Razem	2 284 825	244 575	2 529 400
Modernizacja obejmująca przebudowę i rozbudowę stadionu sportowego przy Gimnazjum w Gryfinie	środki własne gminy (12%)	184 997	277 495	462 492
	MENiS(13%)	200 000	300 000	500 000
	ERDF (75%)	1.154.990	1 732 486	2 887 476
Razem	1 539 987	2 309 981	3 849 968	
Budowa kanalizacji sanitarnej w m. Pniewo-Żórawki – realizacja programu włączenia sieci do rozbudowanej Miejskiej Oczyszczalni Ścieków w Gryfinie	środki własne gminy (25%)	712 500	712 500	1 425 000
	ERDF (75%)	2 137 500	2 137 500	4 275 000
	Razem	2 850 000	2 850 000	5 700 000
Uzbrojenie terenów przy ul. Jana Pawła II i ul. W. Reymonta - realizacja programu włączenia sieci kanalizacyjnej do rozbudowanej Miejskiej Oczyszczalni Ścieków w Gryfinie	środki własne gminy (50%)	500 000	1 000 000	1 500 000
	WFOŚiGW (50%)	500 000	1 000 000	1 500 000
	Razem	1 000 000	2 000 000	3 000 000
Budowa segregacji odpadów wraz z rozbudową składowiska odpadów stałych w Gminie Gryfino. ETAP I Budowa drugiej kwatery składowej na miejskim składowisku odpadów	środki własne gminy (40%)	500 000	500 000	1 000 000
	ERDF (60%)	0	1 500 000	1 500 000
	Razem	500 000	2 000 000	2 500 000
Budowa kanalizacyjnej w miejscowości Drzenin – realizacja programu włączenia sieci do rozbudowanej Miejskiej Oczyszczalni Ścieków w Gryfinie	środki własne gminy (25%)	225 000	-	675 000
	ERDF (75%)	675 000	-	225 000
	Razem	900 000	-	900 000
Adaptacja budynku na mieszkania socjalne w Wełtyniu	środki własne gminy (70%)	525 350	-	525 350
	Ministerstwo Infrastruktury (30%)	225 150	-	225 150
	Razem	750 500	-	750 500
Budowa rurociągu tłoczego Stare Brynki – Gryfino	środki własne gminy (25%)	-	150 000	150 000
	ERDF (75%)	-	450 000	450 000
	Razem	-	600.000	600.000
Utworzenie Gryfińskiego Parku Przemysłowego	środki własne gminy (25%)	-	250 000	250 000
	ERDF (75%)	-	750 000	750 000
	Razem	-	1.000.000	1 000 000
Budowa kanalizacji w miejscowości Wełtyń i kolektora tłoczego Wełtyń-Gryfino	środki własne gminy (29,69%)	200 000	750 000	950 000
	ERDF (70,31%)	0	2 250 000	2 250 000
	Razem	200 000	3.000.000	3 200 000
Razem		10 025 312	14 004 556	24 029 868

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji o inwestycjach UMiG Gryfino
 *) – środki pochodzące z krajowych funduszy, kredyty bankowe np. WFOŚiGW, BGK

Przedstawiony plan finansowy pokazuje finansowanie inwestycji, które planuje się przeprowadzić w Gminie Gryfino w latach 2005 – 2006. Poniższa tabela przedstawia finansowanie planu jako całości (bez wyszczególnienia pojedynczych inwestycji) z uwzględnieniem źródeł pochodzenia środków na jego realizację (podane kwoty to wartości w PLN).

Pochodzenie środków finansowych	2005	2006	Razem
środki własne gminy	3 735 372	3 829 070	7 564 442
fundusze pomocowe UE	5 364 790	8 875 486	14 240 276
inne*	925 150	1 300 000	2 225 150
RAZEM	10 025 312	14 004 556	24 029 868

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji o inwestycjach UMiG Gryfino

8. SYSTEM WDRAŻANIA PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Plan Rozwoju Lokalnego jest wieloletnim dokumentem kształtującym kierunki rozwoju jednostki samorządu terytorialnego. Zawarte w nim założenia i plany inwestycyjne są spójne z długoterminowymi dokumentami definiującymi potrzeby i zadania gminy Gryfino na kilka najbliższych lat. Wdrażanie Planu Rozwoju Lokalnego wymaga nieustannego śledzenia przebiegu wszelkich procesów i realizowanych projektów. Bieżąca kontrola jest niezbędna, aby plan odniósł zakładany efekt.

Długoterminowość tego dokumentu sprawia, że musi być ciągle przystosowywany do zachodzących zmian w gospodarce, systemie prawnym oraz środowisku politycznym. Nie zmienia to jednak faktu, że jest dokumentem ponadkadencyjnym i jego główne założenia pozostają stałe.

Wdrażanie wynikających z planu projektów będzie się odbywało zgodnie z istniejącym harmonogramem zaplanowanych inwestycji. Plan rozwoju lokalnego można podzielić na dwa etapy:

1. styczeń 2005 – grudzień 2006
2. styczeń 2007 – grudzień 2011.

Zgodnie z tym podziałem, na koniec każdego z okresów nastąpi kontrola i weryfikacja realizacji założeń. Należy jednak dodać, że finansowanie Planu Rozwoju Lokalnego zostało uwzględnione tylko do roku 2006 z powodu sytuacji finansowej gminy, braku możliwości dokładnej oceny kosztów niektórych inwestycji realizowanych po roku 2006 oraz braku pewności, czy dana inwestycja zostanie dofinansowana ze źródeł unijnych. Nie zmienia to jednak założeń tego planu i zadań do realizacji mających poprawić sytuację w gminie Gryfino.

Poniższa tabela obrazuje schemat wdrażania Planu Rozwoju Lokalnego dla gminy Gryfino.



Źródło: Opracowanie własne

Finansowanie inwestycji zakładanych w ramach Planu Rozwoju Lokalnego, a co za tym idzie ich realizacja, będzie w dużej mierze uzależnione od skuteczności pozyskiwania pieniędzy ze źródeł innych niż własne. Takimi źródłami są fundusze pomocowe Unii Europejskiej jak również pieniądze pochodzące z budżetu państwa i dotacji dla poszczególnych sektorów gospodarki (np. WFOŚiGW).

Instytucją bezpośrednio odpowiedzialną za wdrażanie i kontrolowanie założeń Planu Rozwoju Lokalnego będzie wyznaczony przez Burmistrza Miasta Gryfino zespół osób.

Do zadań zespołu będzie należało:

- Bieżąca kontrola działań i realizacji zaplanowanych inwestycji;
- Pozyskiwanie pieniędzy na finansowanie tych inwestycji ze źródeł zewnętrznych (wnioski o dofinansowanie itp.);
- Zbieranie informacji oraz przetwarzanie danych statystycznych dotyczących realizacji inwestycji;
- Dbłość o zachowanie zgodności dokumentu z wymogami formalno-prawnymi oraz innymi dokumentami o znaczeniu strategicznym;
- Przygotowywanie raportów i sprawozdań z bieżącej realizacji i skuteczności planu;
- Końcowa ocena wykonania zadań zaplanowanych w ramach Planu Rozwoju Lokalnego.

9. SPOSOBY MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ

9.1. *Sposoby monitorowania planu rozwoju lokalnego*

Powstały Plan Rozwoju Lokalnego, aby był skuteczny musi być monitorowany przez odpowiednią jednostkę. W Gminie Gryfino będzie to zespół doświadczonych specjalistów wyłoniony spośród pracowników Urzędu Miasta i Gminy Gryfino. Zespół będzie odpowiedzialny za kontrolę realizowanych inwestycji, ich zgodność z Planem Rozwoju Lokalnego oraz identyfikację powstających w trakcie wykonania problemów.

Zebrania zespołu będą się odbywać dwa razy w roku. Jedno z zebrań będzie zebraniem roboczym, na którym przedstawiane będą postępy w realizacji inwestycji wynikających z planu jak również zidentyfikowane problemy i przeciwności. Zebranie następne będzie podsumowaniem całorocznej działalności i będzie obejmowało:

- postępy w realizacji inwestycji,
- zgodność inwestycji z założeniami planu,
- terminowość inwestycji i ich finansowanie,
- identyfikację występujących problemów,
- propozycje zmian i korekt.

Na każde zebranie zostanie sporządzony przez wyznaczoną osobę „Raport monitoringowy realizacji Planu Rozwoju Lokalnego” będący zestawieniem informacji o wykonaniu poszczególnych inwestycji. Raport będzie zawierał kompletne informacje zarówno rzeczowe jak i finansowe na temat poszczególnych projektów.

Z każdego posiedzenia zespołu zostanie sporządzone sprawozdanie oceniające realizację planu oraz identyfikujące ewentualne problemy ewaluacyjne. Zespół będzie upoważniony i zobowiązany do podjęcia stosownych działań naprawczych w razie zaistniałych problemów.

9.2. *Sposoby oceny planu rozwoju lokalnego*

Ocena Planu Rozwoju Lokalnego musi być obiektywna, wiarygodna i przede wszystkim skuteczna. Zgodnie z tymi założeniami zespół osób oceniających powinien być niezależny od np. zespołu monitorującego lub inwestorów. Powinna powstać komórka, w której skład wchodziłoby przedstawiciele miasta, gminy, społeczności lokalnej i niezależni

eksperci. Skład zespołu zapewni dopływ informacji i opinii na temat realizacji planu ze źródeł wewnętrznych (miasto, gmina) jak i zewnętrznych (społeczność lokalna, inne grupy społeczne), co zapewni obiektywizm oceny. Zadaniem zespołu byłoby stworzenie raportu zawierającego ocenę wykonanych dotychczas inwestycji wraz z sugestiami ewentualnych korekt. Raport zawierałby przede wszystkim:

- ocenę skuteczności – zgodność realizowanych inwestycji z harmonogramem prac wynikającym z planu w znaczeniu rzeczowym i finansowym;
- ocenę użyteczności publicznej – trafność inwestycji i korzyści z nich wynikające.

Raport oceniający efektywność Planu Rozwoju Lokalnego byłby sporządzany do 31 stycznia każdego roku. Wynikające z niego wnioski powinny być sugestią dla Rady Miasta i Gminy jak skorygować i zmienić zawarte w planie projekty inwestycyjne. Opracowanie byłoby również konsultowane ze wszystkimi stronami przedsięwzięcia zobowiązanymi do jego wdrażania i nadzorowania prawidłowego przebiegu.

9.3. *Public relations planu rozwoju lokalnego*

Jednym z elementów prawidłowego wdrażania Planu Rozwoju Lokalnego jest komunikacja z otoczeniem. Należy zwrócić uwagę na jego formę oraz prawidłowe przetwarzanie pozyskanych informacji. Chodzi tu głównie o otoczenie wewnętrzne, czyli pracowników urzędu z ich wiedzą, umiejętnościami, zakresem kompetencji i dostępną technologią i zewnętrzne, czyli lokalną społeczność. Do niej należą przede wszystkim mieszkańcy gminy oraz podmioty, które funkcjonują na jej terenie (przedsiębiorstwa, organizacje, stowarzyszenia itp.), ale także dalsze otoczenie gminy takie jak inne gminy, powiaty, województwa.

W sferze wymiany informacji, nieodzownym elementem prawidłowego wdrażania Planu Rozwoju Lokalnego jest dokładne informowanie wszystkich mieszkańców gminy o aktualnym stopniu realizacji określonych zadań oraz czynionych postępach. Powinno odbywać się to poprzez:

- udział mieszkańców w posiedzeniach komitetu monitorującego,
- przedstawianie istotnych informacji na temat realizacji zadań w lokalnych mediach,
- nieustanne aktualizowanie danych z posiedzeń komitetu monitorującego realizowane projekty,
- na stronach internetowych informowanie oraz promowanie pomocy pochodzącej ze środków strukturalnych Unii Europejskiej należy do zadań Instytucji Zarządzającej,

która zajmuje się w tym zakresie głównie informowaniem rzeczywistych i potencjalnych beneficjentów o możliwościach unijnego wsparcia, ale także powiadamianiem opinii publicznej o jego wymiarze i zakresie dla poszczególnych projektów i rezultatach tych działań. W tym celu powinny być organizowane specjalne warsztaty oraz szkolenia.

Public Relations powinno także obejmować nieustanne komunikowanie się z otoczeniem społecznym gminy w celu prezentowania danych dotyczących stopnia realizacji projektów i zadań współfinansowanych ze środków unijnych oraz ich efektów w ramach Planu Rozwoju Lokalnego.

10. ZAŁĄCZNIKI

Załącznik nr 1

10.1. Raport monitoringowy z realizacji projektu

1. Nazwa projektu

.....

2. Lokalizacja

.....

3. Numer raportu

.....

4. Dane kontaktowe osoby przygotowującej raport

.....

5. Rozkład realizacji projektu

Programowy

Etapy realizacji projektu	Rok 2004				Rok 2005				Rok 2006			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV

Rzeczywisty

Etapy realizacji projektu	Rok 2004				Rok 2005				Rok 2006			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV

6. Zakres działań realizowanych obecnie lub w najbliższym czasie

.....
.....

7. Inne informacje o realizowanym zadaniu

.....
.....
.....

8. Źródła finansowania projektu

Etapy realizacji projektu	Źródło 1		Źródło 2		Źródło 3		Razem	
	Planowane nakłady	Poniesione nakłady	Planowane nakłady	Poniesione nakłady	Planowane nakłady	Poniesione nakłady	Planowane nakłady	Poniesione nakłady
RAZEM								

Załącznik nr 2.

10.2. Raport oceny realizacji projektu

1. Nazwa projektu

.....

2. Lokalizacja

.....

3. Numer raportu i okres dotyczący opiniowania

.....

4. Numer raportu monitoringowego będącego podstawą oceny realizacji projektu

.....

5. Dane kontaktowe osoby przygotowującej raport

.....

6. Efektywność i skuteczność wykonywania projektu

Cele zakładane	Cele osiągnięte	Wskaźnik efektywności *

* Procentowy wskaźnik środków faktycznie poniesionych do planowanych nakładów w okresie raportowania

7. Możliwe usprawnienia przebiegu realizacji projektu

.....

.....

.....

8. Opinie dodatkowe

.....

.....

.....